

Anteckningar till Hieracium-floran i Närke.

Af E. ADLERZ.

(forts. fr. sid. 192.)

Blomställningen är föga sammansatt med tätt stjärnluddiga och håriga grenar samt ett långt (20—50(—70) mm.) akladium. Holkarna utmärka sig genom sin svartgröna färg, breda, sparsamt stjärnhåriga fjäll, som äro klädda af glesare—tätare, svartfotade hår och utan eller med några få glandler.

Skogsmark och skogsängar:

I väst. N. Skagershult, Porla (1891); Qvisbro, Svartå; Nysund, Vårbo; i söd. N. Lerbäck, Klockarhyttan (förf.). Måttligt—talrikt.

H. vestmannicum DAHLST.

C. O. v. PORAT: Kungsörtr. Hier. (Bot. Not. 1894).
DAHLST. Herb. Hier. Scand. Cent. V. n:o 78.

Ängar och parker bland buskar.

I nor. N. Axberg, Dylta; Långbro, Carlslund; i väst. N. Skagershult, Porla; Qvisbro, Svartå; Nysund, Forsnäs; i mell. N. Asker, Folketorp; Viby prästgård; i söd. N. Lerbäck, Klockarhyttan; Svennevad, nära järnvägsstation (förf.). Måttligt—talrikt.

H. *lineatum ALMQU.

H. Friesii HN. *a genuinum* LBG HN. fl. ed. 11 pag. 50 p. p. *H. lineatum* ALMQU. STENSTR. Värml. Arch. DAHLST. Bidr. III. Herb. Hier. Scand. Cent. X, n:o 91.

Öppna platser, betesmarker, vid vägkanter etc.

I nor. N. Örebro, Oset, Adolfsberg (förf.). Kil, Frösvidal (A. DIEDRICHS); i väst. N. Tysslinge, Latorp, Hökerkulla och Garphyttan; Hidinge, Lanna (förf.); Knista, Östa (G. ANDERSSON); Nysund, Vårbo (förf.). Talrikt.

H. *creperum STENSTR. forma. Värml. Arch.

Afviker från hufvudformen genom mera hopdragen blomställning och stora, rikhåriga holkar.

Ängsmark.

I väst. N. Qvisbro, Svartå (förf.). Sparsamt.

H. *heterodontum n. subsp.

Taf. IX. Fig. 67. Taf. X. Fig. 68—70

Taf. XI. Fig. 71, 72.

Folia intermedia lanceolata, inæqualiter et haud raro profunde et grosse serrato-dentata. Involucrum minutum. Squamæ glandulis minutis, sparsis obtectæ.

Caulis 40—70 cm. altus, 8—10-folius, crassus, scabrescens, inferne et medio obscure purpurascens, glaber vel pilis longis et mollibus passim vestitus, superne virescens et $\pm$ dense stellatus. *Folia* supra saturate viridia, glabra, subtus subglaucescentia, sparsim—in nervo dorsali dense—pilosa et stellata, infima (fig. 67) obovato-lanceolata, denticulata, inferiora (fig. 68) lanceolata—late lanceolata, sæpe curvata, inæqualiter et haud raro profunde et grosse serrato-dentata, inferiore parte dentibus curvatis vel rectis, superiore parte dentibus submammatis dentata, longe petiolata, intermedia (fig. 69, 70, 71) lanceolata, sessilia, dentata ut inferiora vel dentibus longis, binis basi instructa et in apicem longum integerrimum protracta, superiora (fig. 72) lineari—lanceolata, integerima, sensim in bracteas decrescentia. *Anthela* sat composita, corymboso-paniculata, ramis gracilibus, curvatis, subtomentellis—dense stellatis, epilosis, pedicellis et acladio 10—20 mm. longo floccosis. *Involucrum* minutum, 8—10 mm. longum et 3—5 mm. latum, griseo-virescens, basi ovatum, attenuatum. *Squamæ* imbricatæ, 1 mm. latæ, exteriores $\pm$ patulæ, triangulari-lanceolatæ, obtusæ, intermediæ et intimæ lineari-lanceolatæ, subconformes, virescenti-marginatæ, omnes in apicem obtusiusculum contractæ, effloccosæ vel marginibus levissime stellatæ, glandulis minutis, sparsis—densiusculis obtectæ. *Calathidium* 2—3 cm. latum. *Stylus* luteus.

Ofvan beskrifna Hieracium-form faller genast i ögonen genom de egendomligt tandade bladen. De nedersta och mellersta bladens tänder äro ofta grofva och af växlande form. Än äro de, som sitta vid blad-

basen, klolikt krökta, än raka, temligen breda och rätt utstående eller svagt framåt riktade. På bladets öfre del närmare spetsen äro tänderna små, nästan vårtlika.

Särdeles afvikande tandning hafva de öfre af de mellersta stjälkbladen. Hos dem förekomma endast tvenne mycket långa (till 4 cm.) tänder vid bladbasen. Från denna bladbas afsticker den långt utdragna, helbräddade bladspetsen, hvilket förhållande ger dessa blad ett egendomligt utseende. Holkarna äro små, gröna med något afsmalnande bas. Holkfjällen ha en sparsam beklädnad af fina glandler men sakna hår och tydligt stjärnludd. Knappt synliga stjärnhår uppträda stundom på fjällens nedre kanter.

Med afseende på de djupt tandade bladen liknar nyssnämnda form *H. resupinatum* ALMQU. Dock äro bladen mera oregelbundet tandade än på den sistnämnda arten. Äfven holkarna äro olika både till färg och beklädnad.

Från *H. batylepium* DAHLST. skiljes denna Hieracium-form på de gula stiftan, de grönaktiga holkarna, som äro klädda af finare glandler, samt bladens tandning och gröna, ej rödaktiga färg.

Från *H. tridentatum* FR. afviker den genom bladens egendomliga tandning, rent gula stift och icke eller knappt stjärnhåriga holkfjäll. Dock synes holkens byggnad ge vid handen, att den torde vara att betrakta såsom en rigidum-form, som till bladformen rätt mycket påminner om vissa murorum-arter.

Anträffades i Värmland vid närkesgränsen i Rudskoga socken ej långt från Letälven (1901), där den förekom tämligen sparsamt vid en dikesren.

H. *nericiense n. subsp.

Tafl. VIII. Fig. 52—59.

Folia intermedia lanceolata v. ovato-lanceolata. Involucrum atro-viride, glandulis cerinis, longis vestitum, pilis raris immixtis.

Caulis 35—60 cm. altus, 9—12-folius, rectus vel flexuosus, basi et medio rubescens, pilis mollibus

vestitus, stellatus, superne viridis et $\pm$ dense stellatus. *Folia* supra læte viridia, sparse stellata, subtus glaucescenti-viridia, subglabra—sparse (in nervo dorsali sat dense) pilosa, marginibus pilis mediocribus ciliata, $\pm$ stellata, infima sub anthesi emarcida, inferiora (fig. 52, 53) oblonga vel oblongo-lanceolata, petiolata, integra v. minute dentibus sæpe submammatis dentata, intermedia (fig. 54—56) lanceolata vel ovato-lanceolata, sessilia v. breviter petiolata, dentibus triangularibus vel deltaformibus inæqualiter serrato-dentata, superiora (fig. 57—59) ovato-lanceolata—lanceolata, serrata. *Anthela* 3—8—25-cephala, ramis floccosis, epilosis et pedicellis tomentosis acladium 5—10 mm. longum superantibus. *Involucrum* mediocre, 8—10 mm. longum, 5—6 mm. latum, atro-viride, basi ovoideum. *Squamæ* imbricatæ, exteriores breves, $\pm$ lineares—lineari-lanceolatæ, parum patulæ, intermediæ 1,5 mm. latæ, lanceolatæ, intimæ lanceolatæ, late viridi-marginatæ, in apicem obtusiusculum—subacutum protractæ, omnes glandulis cerinis, longis, densis—crebris vestitæ, pilis raris immixtis, haud stellatæ (exterioribus basi levissime). *Stylus* luteus.

Utmärkt genom de olikformiga, ofvan gröna, under blågröna bladen, de medelstora holkarna, som äro utan stjärnludd men klädda af långa, gulknappiga glandler, som till storleken påminna om dem hos *H. diaphanoides* LBG. Fjällens mörka midtlinje beklädes ända ut i spetsen af glandlerna, som skarpt afsticka från de blekgröna kanterna.

Denna form synes stå ganska nära *H. medelpadicum* DAHLST., som ock har talrika, ehuru ej fullt så många, glandler på holkarna. Holkfjällen hos denna sistnämnda form äro dock betydligt olika dem hos *H. nericiense*. De äro nämligen mycket bredare och kortare, de mellersta triangulärt lansettlika och de inre bredt lansettlika, alla med bred, afrundad spets och utan tydlig, blekgrön kant samt klädda med tydligt stjärnludd.

I söd. N. Hammar, Bastedalen på höjder nära sjön (1893). Sparsamt.

H. sparsifolium LBG. forma.

STENSTR. Värml. Arch.

I nor. N. Axberg, Dylta (förf.). Sparsamt.

H. umbellatum L.

Öppna platser, dikeskanter, berg etc. allmän.

Jämförande öfversikt af Hieraciernas förekomst i Närke och dess grannprovinser samt aflägsnare områden.

Härvid begagnas följande förkortningar:

Bl. = Bleking, Boh. = Bohuslän, Bornh. = Bornholm, Dalsl. = Dalsland, Danm. = Danmark, Dlr. = Dalarne, Finl. = Finland, Gtl. = Gotland, Gästr. = Gästrikland, Hall. = Halland, Häls. = Hälsingland, Härj. = Härjedalen, Jämtl. = Jämtland, Krist. = Kristianiatrakten, Lpl. = Lappland, Mpd. = Medelpad, Ng. = Norge, När. = Närke, Sk. = Skåne, Sm. = Småland, Srm. = Sörmland, Sthm. = Stockholmstrakten, Uppl. = Uppland, Vb. = Västerbotten, Vg. = Västergötland, Vrm. = Värmland, Vstm. = Västmanland, Ågm. = Ångermanland, Ål. = Åland, Ög. = Östergötland, Öl. = Öland. Tecknet + betyder förekomst.

När.						Aflägsnare områden.
	Vrm. ¹⁾	Vstm	Srm.	Ög.	Vg.	
Hieracium *sabulosorum	+	+	+	+	+	{Bornh., Sk., Sm., Gtl., Öl., Ål., Uppl., Häls.
„ auriculæforme		+	+	+	+	Gtl., Uppl., norra Sverige.
„ Pilosella						
„ *lætevirens				+		
„ *acutulum				+		
„ *laxisquamum	+	+		+	+	Sk., Sm., Häls.
„ *glaucopsarum	+					
„ *leucopsarum				+		Bornh., Sm.
„ *subvenustum		+				
„ *villipes forma				+		
„ *dodrantale var.	+					Finl.

¹⁾ För en del uppgifter från Värmland står jag i tacksamhetsskuld till hr H. FRÖDING, och från Västergötland har doktor O. NORDSTEDT godhetsfullt lämnat några meddelanden.

När.	Vrm.	Vstm.	Srm.	Ög.	Vg.	Aflägsnare områden.
Hieracium *furciferum var.						Dalsl.
" *semiradians var.						Finl.
" *poliochlorum	+	+	+	+		Dalsl.
" *firmistolonum		+				Sk., Dalsl. Ng.
" *subcrassescens						
" *atrovillosulum	+		+	+	+	Sm., Gtl.
" *acrophyllum		+				Häls.
" *acrophylloides						Dalsl.
" *linguatum				+		Sk.
" *atroepilosum						Sm.
" *furviceps	+	+	+	+		Sm.
" *tapeinum				+		Sk.
" *ærugicolor	+	+	+	+	+	
" *crassescens		+	+	+	+	Gtl., Dalsl., Uppl.
" *virescens	+		+	+	+	Uppl.
" (*magnifolium)		+				
" Auricula L	+	+	+	+	+	{Bornh., Sk., Jämtl., Vb., {Finl.
" *melaneilema				+	+	Sk.
" *sucicium	+	+	+	+	+	Gtl., Uppl., Finl.
" *cochleatum	+	+	+			{Norra och mell. Skand. {och Finl.
" aurantiacum				+		Sk. - Uppl., Gtl., Dalr.
" cymosum						
" *stiptotrichum				+	+	Sm., Dalsl., Uppl.
" *leptadenium				+	+	Sm., Gtl.
" *setigeriforme				+	+	Sm., Öl., Uppl.
" *Uplandiae	+	+	+	+	+	Öl., Gtl., Uppl., Gästr.
" pubescens	+			+		{ Sm., Öl., Uppl., Dlr., { norra Skand.
" *euryantherum	+		+	+		Gtl.
" macrantherum						
" *macrantherum	+			+		{ Gtl., östra Svealand, { Häls., Krist.
" glomeratum						
" *glossophyllum	+	+	+	+	+	Uppl., Dlr., Finl.
" *dubium	+	+				{Sk., Sm., Bl., Öl., Gtl., {norra Skand.
" *glomerosum			+	+		
" *glomeratum	+	+	+	+	+	{ Sk.?, Sm., Bl., Öl., Gtl., { Uppl., Gäst., Häls., Ägm. Sk., Sm., Öl., Gtl., Uppl., { Dlr., Gästr., Jämtl., Vb., { Finl.
" *tenerescens				+	+	
" *chætophorum				+		
" auriculinum						
" *ascidium			+			Sm., Uppl.
" *septentrionale	+	+				Gtl., Mpä., Finl. Ng.
" silvaticum						

När.	Vrm.	Vstm.	Srm.	Ög.	Vg.	Aflägsnare områden.
Hieracium *stenolepis		+	+	+	+	{Sk., Bl., Sm., Gtl., Dalsl., Uppl., Dlr., Gästr., Häls., Mpd., Härj., Jämtl., Lpl., Ng.
" *cæsiiflorum			+	+	+	{Sm., Gtl., Uppl., Dlr., Häls., Härj., Jämtl., Ågm., Ng., Finl.
" *silvatum	+	+	+	+	+	{Sm., Gtl., Boh., Dalsl., Dlr., Uppl., Jämtl., Ng.
" *prolixum			+	+	+	{Sm., Gtl., Uppl., Gästr., Häls., Ågm., Härj., Jämtl., Vb., Ål., Ng.
" *cæasionigrescens	+					Dalsl. Ng.
" *maculosum	+	+	+	+		{Sm., Gtl., Uppl., Dlr., Gästr., Häls., Härj., Ng.,
" *pendulum				+	+	Sm., Gtl., Uppl., Ng.
" *triangulare	+	+	+	+		{Sk., Sm., Gtl., Uppl., Dlr., Jämtl. Lpl., Ng.
" *subtriangulare	+	+	+	+		Sthm., Dalsl.
" *lacerifolium	+	+	+	+	+	Uppl., Dlr.
" *pellucidum	+	+	+	+	+	{Sk., Sm., Gtl., Öl., Boh., Uppl., Dlr., Häls., Mpd., Härj., Ågm., Jämtl., Lpl., Ng., Danm., Finl.
" *serratifrons						Sm., Dalsl., Dlr.
" *Stenstroemii		+				Sm., Uppl.
" *serratifrons			+	+	+	Sm., Sthm.
" *meticeps			+	+	+	{Sk., Sm., Gtl., Dalsl., Uppl., Dlr., Häls.
" *canipes	+	+	+	+	+	
" *subobscurans			+			Bl., Hall., Sm., Uppl.
" *ciliatum			+	+	+	
" *integratum						Sm., Gtl., Sthm.
" *variicolor	+		+	+		{Sm., Gtl., Dalsl., Dlr., Gästr., Ågm., Jämtl., Ng.
" *integratum	+		+	+	+	Uppl., Dlr., Häls.
" *munduliforme				+		
" *grandidens				+		Sm.
" *sparsidens				+	+	
" *tenebricosum						Sm.
" *tenebricosum	+	+	+	+		
" *mediiforme				+		
" *Hægerstroemii						Dlr.
" *prætenerum						
" *persimile				+	+	Sm., Dlr.
" *prætenerum				+		{Sm., Sthm., Dlr., Häls., Jämtl., Härj.
" *orbicans	+	+	+	+		{Sm., Gtl., Uppl., Dlr., Häls., Jämtl., Ng.
" *latilobum			+	+	+	Gtl., Dlr.

När.	Vrm.	Vstm.	Srm.	Ög.	Vg.	Afägsnare områden.
Hieracium sarcophyllum						
" *sarcophyllum	+		+	+		Boh., Dalsl., Ng.
" *expallidiforme	+	+	+	+		{Dalsl., Uppl., Dlr., Häls., {Härj., Jämtl., Ng.
" sagittatum						
" *marginellum	+		+	+		Sk., Dalsl., Krist.
" *sagittatum	+	+	+	+	+	{Sk., Sm., Gtl., Öl., Bl., {Boh., Dalsl., Dlr., Danm. Sm.
" *subunctiusculum					+	
" murorum				+	+	
" *constrictum			+	+		Dlr., Häls., Ng.
" caesium						
" *caesium				+	+	{Sk., Bl., Sm., Gtl., Boh., {Gästr. Häls., Dlr., Mpd., {Jämtl., Härj., Vb., Finl., {Ng., Danm.
" *galbanum			+	+	+	{Sm., Gtl., Dlr., Gästr., {Häls., Jämtl., Ng.
" (*exaltatum)	+	+	+	+		Sm., Gtl., Dalsl., Ng.
" *basifolium	+	+	+	+	+	{Sk., Sm., Boh., Dalsl., {Dlr. Uppl., Äl., Ng.
" caesiomurorum	+	+	+	+	+	{Sk., Bl., Sm., Gtl., Öl., {Boh., Dalsl., Uppl., Dlr., {Häls., Jämtl., Ng., Finl.
" porrigens	+	+	+	+		Sk., Sm., Gtl., Öl., Sthm.,
" *porrigens	+	+	+	+		Sk., Sthm., Krist.
" *resupinatum	+	+	+	+		Dalsl., Uppl., Dlr.
" *orbolense	+	+	+	+	+	Sm., Dalsl., Uppl., Dlr.
" *reclinatum	+	+	+	+	+	
" acroleucum						
" *acroleucum	+	+	+		+	{Sm., Hall., Boh., Dalsl., {Uppl., Dlr., Krist.
" *striaticeps	+			+	+	{Sm., Dalsl., Boh., Dlr., {Agm., Ng.
" vulgatum						
" *vulgatum	+	+	+	+	+	{Sk., Bl., Sm., Gtl., Öl., {Boh., Dalsl., Dlr., Uppl., {Häls., Agm., Ng., Danm., {Finl.
" *vulgatiforme	+	+	+	+	+	{Sm., Gtl., Öl., Boh., {Dalsl., Sthm., Dlr., {Gästr., Häls., Krist.
" *macrotonum				+	+	Sm.
" *pinnatifidum				+	+	{Sk., Bl., Sm., Gtl., Öl., {Boh., Uppl., Danm.
" *turbinceps				+	+	Uppl., Häls.
" *subramosum						
" β plicatiforme				+	+	Sm., Uppl.
" γ xanthostylum	+			+	+	Sm., Dlr., Ng.
" δ trichellum	+					Sm., Dlr.
" irriguum						

När.	Vrm.	Vstm.	Srm.	Ög.	Vg.	Afflägsnare områden.
Hieracium *lepidulum	+	+	+	+	+	Sm., Dlr., Gästr., Ågm.
" *subirriguum		+				
" *punctillaticeps			+	+	+	Sm., Gtl.
" anfractum				+		Sm.
" *anfractum				+		
" *oinopolepis			+			
" *subampliatum	+	+	+	+	+	Uppl., Dlr.
" *diaphanoides	+	+	+	+	+	{Sk., Bl., Sm., Dlr., Jämtl., Ågm., Lpl., Ng.
" *diaphanum						
β pseudodiaphanum	+	+	+	+	+	{Sk., Sm., Gtl., Öl., Hall., Bl., Boh., Dalsl., Dlr., Uppl.
" *subrigidum	+	+				Dalsl., Dlr., Härj., Ng.
" Schmidtii				+	+	{Bl.—Uppl., Hall., Boh., Dalsl., Ng.
" rigidum						
" *mixopolium			+	+	+	Sm., Gtl., Uppl.
" *rigidum	+		+	+	+	Uppl., Dlr.
" *acrifolium			+	+	+	{Sk., Bl., Sm., Hall., Gtl., Boh.
" *epacrum	+	+			+	Dalsl.
" *semiglobosum	+		+	+		Dalsl., Dlr.
" *Friesii	+	+	+	+		Sm., Hall.
" *ruberulum	+		+	+	+	Uppl.
" *trichocaulon				+	+	Dalsl., Gtl., Dlr.
" *scabrescens			+	+	+	Sk., Sm.
" *obatrescens	+	+	+	+	+	Sm., Dalsl., Boh., Uppl.
" *vestmannicum			+	+		
" *lineatum	+	+	+	+	+	{Sk., Uppl., Dlr., Häls., Mpd.
" *creperum var.	+		+			Dalsl.
" umbellatum	+	+	+	+	+	Sk.—Lpl. Ng.
Summa	62	67	83	91	51	

Af ofvanstående framställning framgår, såsom ju var att vänta, att Närke har en mängd former gemensamma med grannprovinserna. Bland dessa äro 91 gemensamma med Östergötland, 83 med Södermanland, 67 med Västmanland, 62 med Värmland och 51 med Västergötland. Att häraf draga den slutsatsen, att den närkiska Hieracium-floran företrädesvis bure en östlig och sydlig prägel, vore kanske förhastadt, då det uppgifna antalet gemensamma arter kan bero på att Östergötland och Södermanland äro bättre undersökta än någon af de öfriga, närmast

liggande provinserna. Då formernas utbredning i en framtid blifvit mera känd, kommer med all sannolikhet förhållandet mellan ofvan uppgifna siffror att ändras. Särdeles knapphändiga äro uppgifterna om utbredningen af *Pilosellæ* från flera af grannprovinserna, då de flesta hieraciologer lagt största vikten på archieracierna. Det sannolikaste torde vara, att de former af *Pilosella*, som i Närke ha en tämligen vidsträckt utbredning, äfven förekomma i de provinser, som gränsa intill nyssnämnda landskap.

Med denna stora öfverensstämmelse med de närgränsande provinsernas flora sammanhänger den omständigheten, att Närke, för så vidt hittills är bekant, har få för detsamma egendomliga former. Jämte några varieteter hafva omkring 12 nya underarter påträffats. Tvenne sannolikt nya former har jag funnit i så få exemplar, att de ej kunnat beskrivas.

Provinsens centrala läge och lifliga kommunikationer torde väsentligen bidraga därtill, att många former här förekomma, som i öfrigt hafva en nordlig, andra en sydlig och slutligen några med en östlig eller västlig utbredning.

Af *Pilosellæ* med nordlig utbredning märkes *H. *subvenustum*, som är tagen i Västmanland. Bland *suecica* är *H. *cochleatum* utprägladt nordlig, ehuru den äfven är funnen i Södermanland. Äfven nordliga *silvatica* äro funna i Närke, t. ex. *H. *Hægerstræmii*, påträffad i Dalarne, samt *H. munduliforme* från Uppland, Dalarne och Hälsingland men äfven anträffad i Södermanland. Bland *murora* må anföras följande nordliga former: *H. constrictum*, funnen i Västmanland, Dalarne och Hälsingland men äfven så sydligt som Södermanland, samt *H. *turbiniceps* från Västmanland, Uppland och Hälsingland. Den förekommer äfven i Södermanland och Östergötland, där den sålunda har sin sydgräns.

Af rigida må nämnas: *H. *vestmannicum* från Västmanland, som äfven är funnen uti Södermanland.

Af *Pilosellæ* med sydlig utbredning må följande omnämnas: *H. *atroepilosum*, funnen i Närke 1898 och i Småland 1902, *H. *latevirens*, *H. *acutulum*, *H. *villipes* och *H. *subcrassescens*, förut anträffade i Östergötland, samt *H. *linguatum* och *H. *tapeinum* från Östergötland och Skåne.

Bland *pubescens*-formerna är den i Närke förekommande *H. *euryantheum* funnen uti Östergötland, Värmland, Södermanland och på Gotland. Af *cymosa* är *H. *leptadenium* funnen i Östergötland, Småland och på Gotland. Trenne sydliga *silvatica* äro påträffade: *H. *grandidens* från Östergötland med gräsfrö, *H. *sparsidens* från Östergötland och Småland men äfven funnen uti Södermanland ¹⁾ och *H. persimile*, funnen i samma provinser men äfven i Västergötland och Dalarna. Af *murora* må nämnas *H. *macrotonum*, tagen uti Småland, Östergötland, Västergötland och Södermanland, samt *H. *anfractum*, anträffad i Småland och Östergötland.

Öfvervägande östlig utbredning tillkommer *H. *macrantheum*, som mest uppträder i Östergötland och östra delarne af Svealand och Hälsingland, samt bland *silvatica* *H. *mediiforme*, funnen i Södermanland. Både östlig och sydlig utbredning har *H. subunctiusculum* från Södermanland och Småland.

Former, som äro utmärkande för våra västra provinser, äro äfven funna i Närke. Sådana äro *H. *acrophylloides* och *H. *furciferum*, som äro anträffade i Dalsland. En annan dylik med västlig utbredning är *H. cæsiogrescens*, hvilken förekommer i Värmland, Dal och i Norge. Både västlig och nordlig utbredning har *H. subrigidum*.

För Finland och Närke äro — egendomligt nog — tvenne underarter af *Pilosella*, *H. dodrantale* och *H.*

¹⁾ var. *scioides* är funnen af K. JOHANSSON i Dalarna.

semiradians, gemensamma. Närkesformerna afvika dock genom starkt håriga holkar. En form af *H. dodrantale* är på senare åren funnen i Värmland.

Litteratur.

- ALMQUIST, S., Studier öfver släktet *Hieracium*. Stockholm 1881.
- BRENNER, M., Spridda bidrag till kännedom af Finlands Hier.-former I—VI. Helsingfors 1892—1897, 1903.
- DAHLSTEDT, H., Bidrag till sydöstra Sveriges *Hieracium*-flora I, II, III. K. Vet. Ak. Handl. Stockh. 1890, 1893, 1894.
- DAHLSTEDT, H., Några bidrag till kännedomen om Skånes *Hieracium*-flora. Bot. Not. Lund 1892.
- HARTMAN, C., Nerikes flora. Örebro 1866.
- JOHANSSON, K., Nya Archieracier från Dalarne, Västmanland och Dalsland. Bih. t. Vet. Ak. Handl. 1900.
- JOHANSSON, K., Archieracium-floran inom Dalarnes silurområde i siljanstrakten. Bih. t. Vet. Ak. Handl. 1902.
- LAURELL, J. G., Anmärkningsvärdare fanerogamer och kärllkryptogamer inom Sorunda pastoratsområde af Södertörn. Bot. Not. 1898.
- LINDBERG, C. J., Släktet *Hieracium* i HARTMANS handbok i Skandinavians flora ed. 11. Stockholm 1879.
- MALME, GUST. O. A—N, Nya bidrag till Södermanlands *Hieracium*-flora Bot. Not. 1896.
- NORDSTEDT, O., Sandhems flora. Bot. Not. 1903.
- NORRLIN, J. P., Bidrag till *Hieracium*-floran i Skandinaviska halföns mellersta delar. Act. soc. pro fauna et flora fenn. Helsingfors 1888.
- NORRLIN, J. P., Anteckningar öfver Finlands *Pilosellæ* I. Helsingfors 1884.
- NORRLIN, J. P., *Pilosellæ boreales*. Helsingfors 1895.
- NÄGELI, C. von und PETER., Die Hieracien Mitteleuropas B. I. München 1885.
- PORAT, C. O. v., Kungsörtraktens Hieracier Bot. Not. 1894.
- RUDBERG, A., Förteckning öfver Västergötlands fanerog. och kärllkryptogamer. Mariestad 1902. (WITTE, H., Tillägg Bot. Not. 1902).
- STENSTRÖM, K. O. E., Värmländska Archieracier. Upsala 1889.
- STENSTRÖM, K. O. E., Bornholmska Hieracier. Bot. Tidskrift. Köbenhavn 1896.
- STENSTRÖM, K. O. E., Bidrag till Skånes *Hieracium*-flora Bih. till Vet. Ak. Handl. 1896.
- TORSÅNDER, A., Anmärkningsvärdare fanerogamer och kärllkryptogamer i Wårdinge socken Bot. Not. 1897.

Exsiccater.

- DAHLSTEDT H., *Hieracia exsiccata*. Fasc. I—III, Lincop. 1889.
Fasc. IV, Stockh. 1891.
- DAHLSTEDT, H., *Herbarium Hier. Scandinaviæ* Cent I—XV,
1892—1903.
- LINDBERG, C. J., *Hieracia Scandinaviæ exsiccata*. Fasc. I—III,
1868—1878.
- NORRLIN P. J., *Herbarium Pilosellarum Fennicæ* 1884. *Hieracia*
exsiccata 1888.

Register öfver arterna och varieteterna.

sid.	sid.
acrifolium DAHLST. 190, 209.	crassescens DAHLST. 165, 206.
acroleucum STENSTR. 183, 208.	crassipilum DAHLST. 181.
acrophyloides DAHLST. 159, 206, 211.	creperum STENSTR. 201, 209.
acrophyllum DAHLST. 159, 206.	crispulum DAHLST. 177.
acutulum DAHLST. 149, 205, 211.	cymosum L. 169, 206.
æruginicolor DAHLST. 165, 206.	diaphanoides LBG. 186, 209.
albidobracteum N. P. 172.	diaphanum FR. 187, 209.
anfractum (FR.) 186, 209, 211.	dodrantale NORRL. 153, 205, 211.
ascidium N. P. 172, 206.	dubium L. 171, 206.
atroepilosum 163, 206, 211.	epacrum STENSTR. 190, 209.
atrovillosulum DAHLST. 159, 206.	euryanthelum DAHLST. 170, 206, 211.
aurantiacum L. 169, 206.	exaltatum DAHLST. 181, 208.
Auricula L. 168, 206.	expallidiforme DAHLST. 180, 208.
auriculæforme FR. 148, 205.	firmistolonum DAHLST. 158, 206.
auriculinum ALMQU. 172, 206.	florentinum ALL. 172.
basifolium (FR.) ALMQU. 182, 208.	Friesii HN. 190, 209.
bifidum LBG. 181.	frondosum LÖNNR. 186.
brachychætum 173.	furciferum DAHLST. 155, 206, 211.
cæsiiflorum ALMQU. 175, 207.	furviceps DAHLST. 164, 206.
cæsiomurorum LBG. 182, 208.	galbanum DAHLST. 181, 208.
cæsiogirescens FR. 175, 207, 211.	genuinum LBG. 190.
cæsium FR. 181, 208.	glareosum LÖNNR. 187, 191.
cæsium LBG. 182.	glaucopsarum 150, 205.
canipes ALMQU. 177, 207.	glomeratulum ALMQU. 171, 206.
chætophorum DAHLST. 172, 206.	glomeratum FROEL. 171, 206.
ciliatum ALMQU. 177, 207.	glomerosum DAHLST. 171, 206.
cochleatum NORRL. 169, 206, 210.	glossophyllum NORRL. 171, 206.
collinum FR. 172.	grandidens DAHLST. 187, 207, 211.
constrictum NORRL. 181, 208, 210.	griseellum DAHLST. 187.

	sid.		sid.
Hægerstrøemii DAHLST.	179,	nemophilum LÖNNR.	190.
	207, 210.	nericiense	203.
heterodontum	202.	obatrescens DAHLST.	191, 209.
hirtius DAHLST.	172.	odontophorum	158.
induticeps	191.	oelandicum DAHLST.	170.
integratum DAHLST.	178, 207.	oinopolepis G. ANDS. MALME.	
irriguum (Fr.)	185, 208.		186, 209.
lacerifolium ALMQU.	176, 207.	orbicans ALMQU.	179, 207.
lætevirens DAHLST.	148, 205, 211.	orbolense STENSTR.	183, 208.
latifolium LBG.	186.	pellucidum LÆST.	176, 177, 207.
latilobum ALMQU.	180, 207.	pendulum DAHLST.	176, 207.
laxisquamum DAHLST.	149, 205.	persimile DAHLST.	179, 207, 211.
lepidulum STENSTR.	185, 209.	Pilosella L.	148, 205.
leptadenium DAHLST.	170,	pilosius	156.
	206, 211.	pinnatifidum LÖNNR.	184, 208.
leucopsarum DAHLST.	151, 205.	plicatiforme DAHLST.	185, 208.
lineatum ALMQU.	201, 209.	poliochlorum DAHLST.	158, 206.
linguatifolium	166.	porrigens ALMQU.	182, 208.
linguatum DAHLST.	160, 206, 211.	prætenerum ALMQU.	179, 207.
luxurians	163.	prolixum NORRL.	175, 207.
macranthelum N. P.	171,	pseudodiaphanum DAHLST.	
	206, 211.		187, 209.
macrolepeidum NORRL.	148.	pube-cens (LINDBL.)	170, 206.
macrotonum DAHLST.	184,	pulchriorme	152.
	208, 211.	pullatum DAHLST.	191.
maculosum DAHLST.	175, 207.	punctillaticeps K. JOH.	186, 209.
magnifolium DAHLST.	167, 206.	reclinatum ALMQU.	183, 208.
marginellum DAHLST.	180, 208,	resupinatum ALMQU.	182, 208.
mediiforme G. ANDS. MALME.		rigidum (HN.) ALMQU. (coll.)	
	179, 207, 211.		187, 209.
medium LBG.	186.	rigidum HN	188, 209.
melaneilema N. P.	168.	robustipilosum	153.
melanolepis ALMQU.	176.	robustius	166.
meticeps ALMQU.	177, 207.	ruberulum DAHLST.	190, 191, 209.
minutistolonum	150.	sabulosorum DAHLST.	148, 205.
mixopolioides DAHLST.	188.	sagittatum LBG.	180, 208.
mixopolium DAHLST.	187, 209.	sarcophyllum STENSTR.	180, 208.
multidens	188.	scabrescens K. JOH.	191, 209.
multiscapum	162.	Schmidtii TANSCH.	209.
munduliforme DAHLST.	178,	semiglobosum STENSTR.	190, 209.
	207, 210.	semiradians NORRL.	156, 206,
murorum (L.) ALMQU. (coll.)			212.
	181, 208.	septentrionale NORRL	172, 206.

	sid.	sid.
serratifrons ALMQU.	177, 207.	subunctiusculum DAHLST. 181,
setigeriforme DAHLST.	170, 206.	208, 211.
setigerum FR.	170.	subvenustum DAHLST. 151,
silvaticum (L.) ALMQU. (coll.)	174, 206.	205, 210.
silvaticum ALMQU.	175, 207.	suecicum FR. 169, 206.
<i>simplex</i>	155.	tapeinum DAHLST. 165, 206, 211.
sparsidens DAHLST.	178, 207, 211.	tenebricosum DAHLST. 178, 207.
sparsifolium LBG.	205.	tenerescens NORRL. 172, 206.
spathuliferum	161.	tephri-nocephalum 154.
stenolepis LBG.	174, 207.	triangulare ALMQU. 176, 207.
Stenstrøemii DAHLST.	177, 207.	trichellum DAHLST. 185, 208.
stiptotrichum ALMQU.	170, 206.	trichocaulon DAHLST. 191, 209.
striaticeps DAHLST.	183, 208.	turbiniceps DAHLST. 184, 208,
subampli-atum DAHLST.	186, 209.	210.
subcrassescens DAHLST.	159,	umbellatum L. 205, 209.
206, 211.		Uplandiæ DAHLST. 170, 206.
subcrassum ALMQU.	177.	variicolor DAHLST. 178, 207.
subirriguum DAHLST.	186, 209.	vestmannicum DAHLST. 201,
subobscurans DAHLST.	177.	209, 211.
subramosum LÖNNR.	185, 208.	villipes DAHLST. 152, 205, 211.
subrigidum ALMQU.	187, 209,	virescens FR. 165, 206.
211.		vivarium LÖNNR. 184.
subsetigerum DAHL T.	170.	vulgaris DAHLST. 187.
subtiliceps DAHLST.	166.	vulgatiforme DAHLST. 184, 208.
subtriangulare STENSTR.	176,	vulgatum (Fr.) ALMQU. 184, 208.
207.		xanthostylum DAHLST. 185,
		208.

Explicatio

st.	= stolo,
r. e.	= folium rosulare exterius,
r. m.	= " " medium,
r. i.	= " " intimum, (interius),
c. im.	= " caulinum infimum,
c. is.	= " inferius,
c. m.	= " medium,
c. s.	= " superius.
br.	= bractea.

Förklaring öfver figurerna.

<i>H. *latevirens</i> DAHLST.	Taf. I.
Fig. 1	Stolon.
" 2	Inre rosettblad.
" 3	Yttre rosettblad.

- H. *glaucopsarum* n. subsp. Tafel. I.
 Fig. 4 Yttre rosettblad.
 " 5, 6 Inre rosettblad.
 " 7 Stolon.
- H. *pulchriforme* n. subsp. Tafel. II.
 Fig. 8 Yttre rosettblad.
 " 9 a, 9 b Innersta och mellersta rosettblad.
 " 10 Stolon.
- H. *dodrantale* NORRL. Tafel. I, II.
 Fig. 11 - Yttre rosettblad.
 " 12 Inre rosettblad.
 " 13 Stolon.
- H. *semiradians* NORRL. Tafel. II.
 Fig. 14, 15 Yttre rosettblad.
 " 16 Inre rosettblad.
 " 17 Stolon.
- H. *atroepilosum* n. subsp. Tafel. III.
 Fig. 18 Yttre rosettblad.
 " 19, 20 Mellersta och innersta rosettblad.
 " 21 Stolon.
- H. *acrophylloides* DAHLST. Tafel. III, IV.
 Fig. 22, 23 Yttre rosettblad.
 " 24, 25 Mellersta och innersta rosettblad.
 " 26 Stolon.
- H. *multiscapum* n. subsp. Tafel. IV, V.
 Fig. 27, 28 Yttre rosettblad.
 " 29 Inre rosettblad.
 " 30 Stolon.
- H. *multiscapum* β *luxurians*. Tafel. V.
 Fig. 31 Yttre rosettblad.
 " 32 Inre rosettblad.
- H. *spathuliferum* n. subsp. Tafel. V.
 Fig. 33 Yttre rosettblad.
 " 34, 35 Mellersta och innersta rosettblad.
 " 36 Stolon.
- H. *subtiliceps* DAHLST. β *robustius*. Tafel. VI.
 Fig. 37 Yttre rosettblad.
 " 38, 39 Mellersta och innersta rosettblad.
 " 40 Stolon.
- H. *magnifolium* DAHLST. Tafel. VI, VII.
 Fig. 41, 42 Yttre rosettblad.
 " 43, 44 Mellersta och innersta rosettblad.
 " 45 Stolon.

- H. *brachychaetum* n. subsp. Tafel. VII.
 Fig. 46, 47 Yttre rosettblad.
 " 48 Inre rosettblad.
 " 49 Nedre stjälkblad.
 " 50 Mellersta stjälkblad.
 " 51 Öfre stjälkblad.
- H. *nericiense* n. subsp. Tafel. VIII.
 Fig. 52, 53 Nedre stjälkblad.
 " 54, 55, 56 Mellersta stjälkblad.
 " 57, 58, 59 Öfre stjälkblad.
- H. *induticeps* n. subsp. Tafel. IX.
 Fig. 60 Nedersta stjälkblad.
 " 61, 64 Nedre stjälkblad.
 " 62, 65 Mellersta stjälkblad.
 " 63, 66 Öfre stjälkblad.
- H. *heterodontum* n. subsp. Tafel. IX, X, XI.
 Fig. 67 Nedersta stjälkblad.
 " 68 Nedre stjälkblad.
 " 69—71 Mellersta stjälkblad.
 " 72 Öfre stjälkblad.
- H. *multidens* n. subsp. Tafel. X, XI, XII.
 Fig. 73, 74 Nedersta stjälkblad.
 " 75, 76 Nedre stjälkblad.
 " 77, 78 Mellersta stjälkblad.
 " 79 Öfre stjälkblad.
 " 80 Skärmbblad.
- H. *tephrinocephalum* n. subsp. Tafel. XII.
 Fig. 81, 82 Yttre rosettblad.
 " 83, 84 Inre rosettblad.
 " 85 Stolon.
- H. *furciferum* β *simplex*. Tafel. XI, XII.
 Fig. 86 Yttre rosettblad.
 " 87, 88 Mellersta och innersta rosettblad.
 " 89 Stolon.

Alla figurerna äro i naturlig storlek, ritade efter pressade exemplar.

Rättelse.

Sid. 169 femte raden nedifrån står söd. N. Läs väst. N.

Ingvarson, Fr., Om drifveden i Norra Ishafvet. (K. Sv. Vet. Akad. Handl. Bd. 37 N:o 1. 1903. 84 s. 4:o.)

Förf. har haft material till undersökning hufvudsakligen från Beeren Eiland, Spetsbergen, Jan Mayen och nordöstra Grönland, mest samladt på Nathorst's arktiska expeditioner, samt från Jenisejs flodmyning.

I detalj gående anatomiska undersökningar meddelas såväl öfver det undersökta arktiska materialet, som annat jämförelsematerial, hvilket varit behöfligt, då förut angifna karaktärer ej alltid visade sig vara konstanta. Flera förf. hafva icke kunnat påvisa någon säker anatomisk skillnad mellan *Picea excelsa* och *Larix*, då af andra förf. angifna skillnader visat sig vara otillförlitliga. Förf. har funnit en säker skillnad i strukturen af vattenmärgstråscellernas porer. *Picea*-poren karaktäriseras af en relativ lång och trång por kanal, *Larix*-poren åter saknar en typisk sådan, den framträder endast som en perforation i gårdens vägg.

Ett uppskattande af Golfströmmens betydelse för drifvedstransporten i dessa trakter har förf. baserat på en undersökning af golfströmsprodukternas sammansättning, art och natur vid Norges kust. Frågan om Polarströmmens betydelse i nämnda afseende har han sökt lösa genom undersökning af drifved från en af de sibiriska drifvedskällorna, näml. Jenisejs floddal.

Från den sibiriska drifvedskällan anses följande arter komma: *Larix sibirica* (och möjligen *L. dahurica*), *Picea obovata*, *Pinus Cembra*, *Abies sibirica* och *Salix viminalis*, från den norska: *Picea excelsa*, samt från den amerikanska: *Larix americana* och *Pinus* sp.

Förf. bekräftar den gängse uppfattningen af Polarströmmens öfvervägande aktivitet vid drifvedsanhopningarne i Ishafvet. Golfströmmens betydelse bör dock icke alldeles bortelimineras. Den har näml. visat sig till de arktiska trakterna medföra icke blott tropiska frukter och frön samt norska fiskredskap o. s. v., utan jämväl amerikansk och norsk drifved, såsom framgått af den af förf. uppställda artdiagnosen mellan amerikanskt och sibiriskt lärkträd samt europeisk och sibirisk gran.

Till förut kända fakta angående växtdelars transport genom drifis anför förf. att han i sprickor af ett stycke af *Picea obovata* från Frans Josefs Fjord på Grönlands ostkust funnit talrika frön och frukter af *Carices*, *Luzula* och *Potentilla*. På ett stycke drifved på Svenska Förlandet funnos 7 lafvar.

Om bokens förekomst på Öland.

Af JOHAN ERIKSON.

Nyligen har Lektor ALB. NILSSON publicerat en liten intressant skrift: "Om bokens utbredning och förekomstsätt i Sverige." I denna nämnes icke något om förekomst af bok på Öland. Förf. refererar sig till ett uttalande af F. W. ARESCHOUG i "Bidrag till den skandinaviska vegetationens historia" (Lunds universitets årsskrift 1866) om bokens frånvaro på Öland. Undertecknad har emellertid under föregående sommar observerat ett gammalt ståtligt bokträd vid Horn på norra Öland, som förekommer på så långt afstånd från herregården, att det måste anses som vildt. I själfva verket har boken i forna tider haft en icke ringa utbredning på Öland, hvilket tydligt framgår af en gammal statshandling beträffande Ölands skogar från Johan III:s tid, som anföres i S. L. GAHM PERSSENS "Beskrifning öfver Öland". Där förekommer följande passus: "Theslijkes förnimma Wij ock, att man hafver tagit sig ett skadeligt missbruk före, att hugge och göre skade på allehanda nyttig och bärende Trä, såsom äre Böök, Eek, Apell och Hasle etc." (Konung Johans Patent om frikallade Diur och bärande Trä på Öland. Stockholm den 7 April 1569). Här af framgår som sagdt tydligt, att boken i forna tider förekommit i afsevärd mängd på ön, då den särskildt blifvit omnämnd och det till på köpet i första rummet. I SJÖSTRANDS "Calmar läns och Ölands flora" omtalas, att ett träd af denna art förekommer vid Rälla i Högsrums socken. Enligt uppgift af en person på Öland skall äfven en bok förekomma i trakten af Köping. Möjligen finnas ännu några exemplar på ön, som endast äro kända i den närmaste trakten. Vi kunna betrakta dessa långt åtskilda förekomster som ett slags relikter, om jag så får säga, efter en nästan total afvärkning, som finner sin förklaring, och ursäkt i öns bränslefattigdom.

Vetenskapsakademien d. 10 juni. Till införande i Arkivet antogs följande afhandlingar: 1) Die Algen der ersten Regnellschen Expedition. III. Zygnemaceæ und Mesocarpaceæ, af d:r O. BORGE; 2) Beiträge zur Kenntnis der Ornithophilie in der Südamerikanischen Flora, af aman, d:r ROB. FRIES; 3) Om dominerande blomningsföreteelser i södra Sverige, af lekt. H. W. ARNELL; 4) Studier öfver organisationen och lefnadssättet hos *Lobelia Dortmanna*, af kand. NILS SYLVÉN; 5) Beiträge zur Bryologie der Magellansländer, des westlichen Patagoniens und des südlichen Chile, af ingenjör P. DUSEN; 6) Beiträge zur Kenntnis der tropisch-amerikanischen Farnflora, af lekt. C. A. M. LINDMAN.

Den 9 sept. Till införande i Arkiv för botanik antogs en afhandling af aman. BERGER NILSON: Die Flechtenvegetation von Kullen. — Prof. WITTROCK framlade och demonstrerade de nyss utkomna fasc. 30—35 af det af Wittrock, Nordstedt och Lagerheim utgifna exsiccavverket "Algæ aquæ dulcis" samt framlade vidare det nu utkomna band 3, afdeln. 1, af Acta Horti Bergiani samt redogjorde för innehållet af en af honom själf författad afhandling med titel "Illustrerad förteckning öfver Bergiilunds botaniska trädgårds samling porträtt af botaniska författare jämte biografiska notiser med 46 tafvor".

Den 14 okt. Till införande i Arkiv för botanik antogs följande af prof. A. G. NATHORST: Svenska växtnamn. 2. Komplettering af historik och diskussion; 3. Specialförteckning med tillhörande anmärkningar.

Ny internationell botanisk förening. I sept. stiftades i Berlin en förening med namnet "Vereinigung der Vertreter und Freunde der systematischen Botanik und Pflanzengeographie". Både Sverige och Norge voro representerade bland inbjudarne.

Thomé's Flora von Deutschland, Oesterreich und der Schweiz in Wort und Bild. Band I. Gera, Reuss J. L. 1903. — Friederich von Zezschwitz. Pris: 18,75 Mark, inbund. halffransk. 21 Mark.

De senast utkomna häftena 9—15 innefatta slutet af monokolyterna från och med Cyperaceerna samt en allmän del, innehållande morfologi och biologi. Dessutom meddelas en tabell för bestämning af släktena, uppgjord efter Linnés sexualsystem. Åtskilliga figurer representera extraskandinaviska släkten. Arbetets uppgift är icke att meddela beskrifningar i alla "små" arter, således t. ex. delas *Scirpus cæspitosus* icke upp i två arter eller former.

Sandhems flora.

Af O. NORDSTEDT. ¹⁾5. *Hieracia* (forts.),
bestämnda af H. DAHLSTEDT.

- H. macrolepideum* Norrl. *sabulosorum Dahlst.
f. *genuinum* — Härstorp.
f. *obtusiforme* Dt. — Tunarp, torpet Stenstorp.
f. *piceum* Dt. — Broholm; mellan Stenliden och Svartån.
- H. auriculæforme* Fr. — Tunarp, Stenstorp.
- H. pilosella* L. *atrovillosulum Dt. — Dintestorp.
- H. auricula* Lam.; DC. f. *pilosum* — Kyle, Kylltorpet; Ruder; Träsåsen; Härstorp; Boarp; Målåsen; Eket.
f. *subpilosum* — Sandhems prästg., Kariaryd; Kyle; Runders äng; Träsåsen; Härstorp.
- H. silvaticum* (L.) — Dintestorp.
- H. lepidoides* K. Johans. Margretaholm.
- H. pellucidum* Læst. (*H. melanolepis* Almqu.) — Qvigeskede.
- H. persimile* Dahlst. — Tunarp.
- H. sagittatum* Lbg. *lanuginosum Lönnr. f. — Träsåsen.
*pycnodon Dahlst. — Broholm.
- H. sarcophyllum* Stenstr. — Broholm.
- H. serratifrons* Almqu. *canipes Almqu. — Qvigeskede; Sibbarp; Härstorp.
- H. cæsiuum* Fr. *basifolium (Fr.) Almqu. — Träsåsen; Margretaholm; Slåttorna; mellan Ödegärdet och Lamossen.
- H. porrigens* Almqu. *reclinatum Almqu. — Olofsborg.
- H. cæsiomurorum* Lindeb. — Smedstorp.
- H. acroleucum* Stenstr. — Tunarp; Margretaholm; Råfåsen; Målåsen; Grimstorp i stora Ekängen.
- H. vulgatum* (Fr.) Almqu. Margretaholm; Olofsborg, Qvigeskede; Hylte vid Stråken; Middagsmärket; Högagärdet; Osbacken; St. Härstorp; Anishemmet; Slättängs hammare; Slåttorna; Tunarp; Hägnared; Träsåsen; Eket; Boarp; mellan Rullesås och Gärdstorp; Vimla; Sandhems prästg.; Grimstorp, udden; Svinabäcken.
- H. macrotinum* Dahlst. — Dintestorp; Anishemmet.
*smolandicum Almqu. Grimstorp på en ren vid Mellangärdet; Gärdstorp.
- H. pinnatifidum* Lönnr. — Hofmejderna; Qvigeskede; Margretaholm; Broholm; Högagärdet; St. Härstorp; Slättäng;

¹⁾ Amanuensen H. DAHLSTEDT har bearbetat material, som af mig insamlats dels 1903, dels tidigare.

- Dintestorp vid bränneriet och Sandhemssjön; Grimstorp.
- *punctillatum* Almqu. — Grimstorp i stora ekängen.
- H. cunctans* K. Joh. — Högagärdet.
- H. subramosum* Lönnr. v. *xanthostylum* Dahlst. — Olofsborg; Räfåsen; Träsåsen; vid Sandhemssjöns norra del; Sandhems prästg., Karjaryd.
- H. lepidotum* Stenstr. **caligatum* Dahlst. — Hofmejorna; Hägnared; Broholm; Qvigeskede; Härstorp; Ruder; Dintestorps bränneri; Pirkum.
- H. irriguum* Fr. **lepidulum* Stenstr. — St. Härstorp.
- *punctillaticeps* K. Joh. — Tinghalla; Målåsen; Grimstorp; Svinabäcken.
- *stipatiforme* Dahlst. — Träsåsen.
- *violascens* Almqu. Hofmejorna; Slåttorna; Tinghalla; Margretaholm; Broholm; Anishemmet; Ruder; Prästgården; Träsåsen: Dintestorps bränneri; Pirkum; Vagnslätt.
- H. anfractum* Fr. **subatronicum* Dahlst. — Högagärdet; Hulan vid Tidån.
- *subampliatum* Dahlst. — Margretaholm; Qvigeskede; Anishemmet; Högagärdet; Smedstorp; Slåtterna; Broholm; Träsåsen; Dintestorps bränneri; Sjöbacka; Vagnslätt.
- *chlorodes* Dahlst. — Smedstorp; Margretaholm; Slåttorna.
- *leucotrachelum* (K. Joh.) f. — Olofsborg.
- H. diaphanoides* Lindeb. — Hofmejorna; Osbacken; Hägnared; Lilla Bråared; Tinghalla; Anishemmet; Hulan vid Tidån; Tunarp; Rullesås; Gärdstorp; Axtorp; mellan Ödegärdet och Lamossen; Ruder; Prästgården, Karjaryd; Träsåsen; vid Sandhemssjöns norra del; Dintestorps bränneri; Svinabäcken; Slättängs Hammare.
- *leptogrammum* Dahlst. v. *subuliginosum* K. Joh. f. *striatellum* Dahlst. — Tunarp.
- H. diaphanum* Fr. **pseudodiaphanum* Dahlst. — Räfåsen.
- *glaucovirens* Dahlst. — Anishemmet.
- H. gothicum* (Fr.) **patagiarium* K. Johans. — Äng mellan Hylte och Tunarp; Grimstorp, Sägghagen.
- *conspersum* Dahlst. — Tinghalla; Högagärdet; Hagagärdet; Rullesås; Gärdstorp; Dintestorp.
- H. rigidum* Hn. f. — Tinghalla; Middagsmärket.
- *lineolatum* Dahlst. — Vimlalunden.
- *epacrum* Stenstr. — Svenstorp.
- *acrifolium* Dahlst. — Lilla Bråared; Slåttorna; Osbacken; Middagsmärket; Margretaholm; Olofsborg; Hulan; Tunarp, Björktorp; Broholm; St. Härstorp; Hallared; Slätt-

äng; Sjöbacka; Flatholmen; Träsåsen; Lerbo; Pirkum; mellan Rullesås och Gärdstorp; Lamossen.

*scabrescens K. Joh. — Osbacken; Lilla Bråared; Smedstorp; Sibbarp.

H. umbellatum L. — Anishemmet; Middagsmärket; Hunared; Kyle; Rullesås; Gärdstorp; Kilabacka; Sibbarp; Målåsen.

H. irriguum FR. *stipatiforme DAHLST. n. sp.

H. Dahlstedt, Herb. Hieraciorum Scandinaviæ Cent. XI. N:ris 62, 63.

Caulis 30—60 cm. altus, gracilis—crassiusculus, 2—4-folius, inferne sparsim—dense et molliter pilosus, medio parce pilosus—subglaber, apice fere glaber, inferne parce apice sparsim stellatus. *Folia basalia* 3—6, exteriora ovata—ovato-elliptica, subintegra—obtusè denticulata, obtusa, intermedia oblonga v. oblonga—oblongo-lanceolata, crebre et breviter dentata—denticulata, obtusa—subacuta, intima $\pm$ lanceolata, basi $\pm$ crebre, longe et irregulariter dentata, cæterum ad medium (v. supra) parcius dentata, acuta, omnia subtus $\pm$ hepatico-violascentia et sparsim, in nervo dorsali $\pm$ stellato sat dense pilosa, in petiolis $\pm$ dense et longe pilosa, margine densiuscule ciliata, supra glabra; *folia caulina* inferiora magis approximata, majora, superiora longius distantia cito et abrupte decrescentia, infimum $\pm$ petiolatum, ovato-lanceolatum—lanceolatum, basi longe et irregulariter dentatum, omnia a medio in apicem longum, acutum, integrum v. subintegrum protracta, intermedia $\pm$ lanceolata, sessilia, vulgo crebrius et angustius dentata, apice $\pm$ longo integro acuto, superiora lineari-lanceolata—linearia, basi ipsa magis irregulariter et sæpe subulato-dentata apice longissimo acuto integro v. tota (fere) integra. *Inflorescentia* vulgo ampla, laxa, umbellata, subumbellata v. paniculata ramis longis—longissimis, densiuscule canofloccosis, epilosis v. fere epilosis, acladium sparsim v. parce pilosum longe superantibus, pedicellis que mediocribus, canofloccosis, epilosis v. parce

pilosis et interdum glandulis raris v. parcis(—sparsis) obsitis, sæpe e ramis ex axillis fol. summorum(v. plurimorum) $\pm$ indeterminata. *Involucra* parva, c. 10 mm. longa, latiuscula, fusco-virescentia, *squamis* exterioribus linearibus v. elongate triangularibus, obtusiusculis—obtusis et intermediis lanceolato-triangularibus, sæpe sat latis, obtusiusculis vix v. parce stellatis, sæpe sat conspicue stellato-marginatis, interioribus e basi lata cito in apicem obtusiusculum—acutum attenuatis, magis virescenti-marginatis, omnibus dorso glandulis parvis, $\pm$ sparsis v. sat densiusculis et pilis brevibus, parcis—sparsis obsitis, omnibus apice leviter—levissime et breviter albo-comatis, intimis totis $\pm$ virescentibus, $\pm$ acutis, apice vulgo nudis. *Calathium* c. 30 mm. diametro, subradians, ligulis sat obscure luteis ad 2 mm latis, stylo virescente, fuscohispidulo.

VG., Sandhems s:n, Träsåsen. — Anträffad af mig 1896 rikligt flerstädes i Femsjö s:n, Småland, och vid Kolshult i Halland. ¹⁾

Denna form är habituelt mycket lik *H. *violascens* Almqu., med hvilken den för öfrigt mycket öfverensstämmer i bladens form, tandning och färg, framförallt i deras benägenhet att bli starkt violett-färgade på undersidan. Den är emellertid lätt att skilja på inflorescensens karaktärer. Grenar och holk-skaft äro, isynnerhet upptill, hvitgrå af tätt stjärnludd och, i motsats mot den tämligen rika beklädnaden hos *H. *violascens* af hår och små glandler, äro de antingen alldeles i saknad af dylik beklädnad eller träffas enstaka hår och få, stundom något talrikare glandler på holk-skaftens öfre del, isynnerhet närmast under holkarne. På dessa förekomma isynnerhet på de yttre och mel-lersta fjällen spridda eller vanligen tämligen talrika,

¹⁾ Den i mina Bidrag till sydöstra Sveriges Hieracium-flora III, s. 162, under *H. *atronitens* v. medians omnämnda formen från Wist s:n, Söderby och Rinna s:n, Stortorp i Östergötland, hör utan tvifvel äfven hit.

hos en del individ längre och gröfre, hos andra kortare och finare glandelhår, samt spridda (hos afblomstrade holkar rikligare) korta, föga gråspetsade eller medellånga och längre gråspetsade hår. I allmänhet råder det förhållandet mellan de bägge hårslagen, att när glandlerna bli längre och gröfre bli håren kortare och därigenom mindre framträdande och tvärtom. Den relativa mängden af de bägge hårslagen synes vara föga växlande. Ett dylikt förhållande mellan hårslagens längd och groflek är en allmän företeelse inom släktet och beror utan tvifvel på lokala förhållanden. Här är detta förhållande särdeles framträdande, och vid ytligt betraktande kan man lätt få den uppfattningen att ytterligheterna i beklädnadens beskaffenhet tillhöra skilda former. Stjärnluddet är föga utveckladt och träffas företrädesvis som en smal, ofta ytterst otydlig strimma på de yttre och stundom, fastän mera afbruten, på de mellersta fjällens kanter. Här och hvar träffas enstaka stjärnhår på ryggen af fjällen. Mot spetsarne, hvilka ytterst äga en mycket svagt utvecklad och kort hårtofs, saknas ludd alldeles, äfvensom på flertalet af de innersta fjällen, hvilka dessutom alldeles eller i det närmaste sakna hår och glandler. Genom dessa karaktärer är ofvannämnda form lätt skild från den alldeles närstående *H. *violascens*, hos hvilken holkarne äro klädda af fina korta hår och täta, små glandler, och hvars kortare och vid basen bredare fjäll äga en bred luddrand, hvilken småningom öfvergår i de öfver hela fjället spridda stjärnhåren. Äfven med *H. *interueniens* Dahlst. är släktskapen tydlig, men denna, som står närmare *H. *lepidulum* Stenstr., skiljes lätt genom sin om den senare påminnande habitus, bladform och beklädnad. Med *H. stipatum* Stenstr. har den ofta en yttre likhet och erinrar om densamma äfven i beklädnaden, men släktskapen med denna är dock tydliggen ringare än med de nyssnämnda. Inflorescensen

är karaktäristisk genom sina långa, utspärrade och ofta flocklikt närmade grenar, i hvilket afseende stor likhet råder med vissa former af *H. *lepidulum* Stenstr

H. anfractum (Fr.) Almqu. **subatronitens* Dahlst. n. sp. H. Dahlst., Herb. Hier. Scand., Cent. XI, n:o 71.

Caulis 30—65 cm. altus, (2—)3—6-folius, gracilis—crassiusculus, subflexuosus, sæpe a medio ramosus, basi sat dense, medio sparse pilosus, superne subglaber—glaber, inferne parce, medio sparsim apice paullo densius stellatus v. ubique parce stellatus, eglandulosus. *Folia basalia* 3—6, exteriora elliptica—oblonga, subintegra—parce dentata v. denticulata, obtusa, intermedia oblonga—oblongo-lanceolata, sparsim — sat crebre breviter et acute dentata, obtusiuscula — acuta, intima ± lanceolata crebrius dentata acuta; *folia caulina* inferiora majora, ± ovato-lanceolata—late lanceolata, magis approximata, subtus sæpe ± violascentia, sparsius et magis irregulariter dentata, dentibus basilibus longioribus acutis, superioribus latioribus et humilioribus, ± acuta, superiora minora anguste ovato-lanceolata—lineari-lanceolata, summa linearia, in apicem longum ± integrum acutum protracta, ad basin ± longe et irregulariter sat crebre—sparsim dentata, superne ad medium brevius et sparsius dentata, infimum ± petiolatum, superiora subpetiolata v. basi angusta sessilia; omnia superne glabra, inferne sparsim v. in nervo dorsali ± stellato paullo densius pilosa, in marginibus sparsim et breviter ciliata. *Inflorescentia* parva v. sæpius ampla ± paniculata, ramis longis, ± floccosis pedicellisque mediocribus, canofloccosis, superne glandulis sparsis vel parcis obsitis, acladium 15—40 mm. longum longe superantibus. *Involutura* parva c. 10 mm. longa, atro-viridia, *squamis* exterioribus linearibus obtusiusculis—elongate triangularibus acutiusculis, intermediis triangulari-lanceolatis ± acutis, interioribus e basi latiore ± lanceolatis,

acutis et intimis $\pm$ lineari-lanceolatis, acutis—subulatis, exterioribus apice leviter comosis, interioribus medio in marginibus $\pm$ late virescentibus apicibus sæpe $\pm$ coloratis, dorso vix v. levissime stellatis, glandulis nigris parvis et mediocribus sat densiusculis obtectis et pilis brevibus obscuris in invol. juvenilibus parcis vix conspicuis, in senioribus paullo frequentioribus magis dilutis et magis conspicuis obsitis. *Calathiun* c. 30 mm. diametro, subradians, ligulis marginalibus c. 2 mm. latis, stylo fusco-virescente.

VG., Höganäs; Hulan under Smedstorp vid Tidan.

För öfrigt funnen af mig i Femsjö s:n i Småland på flera ställen, samt af andra på åtskilliga ställen i östra och norra delarna af samma landskap.

Denna form är nära beslägtad med *H. *atronitens* Dahlst., isynnerhet med dess f. *elatus*, hvilken snarare torde tillhöra ifrågavarande form än den nyssnämnda. Från *H. *atronitens* skiljes den genom sin vanligen flerbladigare stjelk med smärre och ofta mera utdragna blad, smärre holkar, hvilkas mera triangulära och grönare fjäll äro klädda af glesa, ej sällan, isynnerhet i de yttres kanter, mera framträdande stjärnhår och bland glandlerna inblandade, hos yngre holkar enstaka, mörka och föga synliga, hos äldre holkar ljusare och mera framträdande, något talrikare enkelhår. Till holkarne erinrar den sålunda mycket om *H. anfractum* (Fr.) Almqu., men denna har kortare och grönare holkar och trubbigare fjäll och är dessutom väl skild genom sina smala och långa, mera oregelbundet och isynnerhet vid basen långtandade blad med mera jämbreda och krökta tänder. *H. *subatronitens* intar en intermediär ställning mellan *H. anfractum* (R.) Almqu. och *H. *atronitens* Dahlst., stående närmare den senare, med hvilken den babetuelt mest öfverensstämmer, men är likväl genom ofvannämnda karaktärer väl skild från dem båda.

Arnell, H. W., Om dominerande blomningsföreteelser i södra Sverige. (Arkiv f. Botanik. I, 1903, p. 287—376.)

Förf. har redan förut publicerat fenologiska iakttagelser; i denna afhandling behandlar han speciellt de dominerande blomningsföreteelser, som han hvar tionde dag under en del år gjort i Nätraby i Blekinge, vid Boarp i Barkeryds s:n i Småland, på Iggö i Hille skärgård i Gästrikland, i Torps kyrkbygd i Medelpad och i Sollefteå i Ångermanland samt efter annan metod i Hernösandstrakten.

Med *dominerande företeelser* menar förf. här de mer i ögonen fallande företeelserna inom växtvärlden i synnerhet sådana, som gifva färg åt landskapet. Dessa företeelser bidraga i så hög grad till att gifva vår natur dess säregna skaplynne, att de väl förtjäna en plats i en beskrifning af Sveriges land. Ja, än mer, af den olika sammansättning, som växtligheten har i olika delar af vårt land, följer, att de tongifvande företeelserna och deras ordningsföljd måste blifva olika i de skilda landsdelarne. De skiftningar, som i detta afseende finnas inom Sverige, förtjäna ock att beaktas och utredas, säger förf., och ref. kan icke annat än på det lifligaste instämma. Det är säkerligen mången botanist, som kunde utan nämnvärd tidsuppoftning göra anteckningar häröfver, när han en längre tid vistas på samma ställe och på sina promenader medförer en anteckningsbok.

Förf. har antecknat 3 olika rangklasser, hvarvid tagits i betraktande individmängd, förekomst i rena eller blandade bestånd, växtens längd, blomrikedom och blommornas färg.

Af de resultat, hvartill förf. kommit vilja vi här endast framhålla följande: "De dominerande blomfärgerna i södra Sverige äro sålunda under Juni månad i främsta rummet den hvita, i andra rummet den gula, under juli i främsta rummet den gula, i andra rummet den röda samt under augusti i främsta rummet den röda, i andra rummet den gula".

Bureau central. "L'Association internationale des Botanistes", som från Leiden utgifver *Botanisches Centralblatt*, skall inrätta en Bureau central, som skall besvara frågor angående herbarier, samlingar, reseexpeditioner; förmedla byte eller köp af fotografier öfver växtsamhällen, eller växter, af mikroskopiska präparater, af demonstrationsmaterial och renkulturer af svampar och alger; grundlägga en samling af skänkta separater, som skola utlånas åt medlemmarne. Denna byrå skall ha en utställning vid den botaniska kongressen i Wien d. 11—13 juni 1905.

Botaniska Sektionen af Naturvetenskapliga Studentsällskapet i Upsala.

Den 5 maj 1903.

1. Professor H. O. JUEL föredrog om retbarheten hos vissa växters ståndarsträngar, därvid särskildt redogörande för af honom anställda experiment med *Centaurea jacea*.

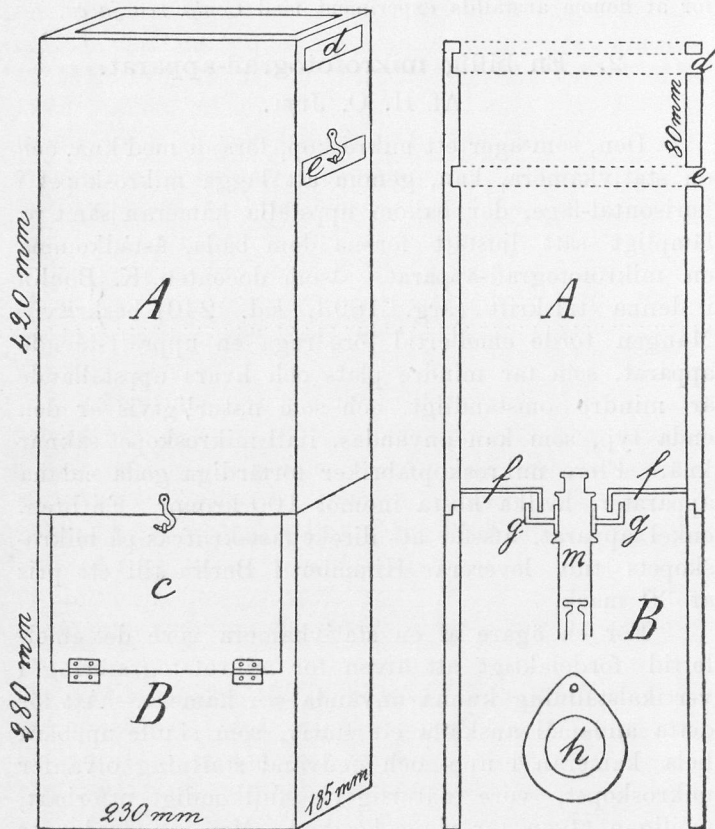
2. En billig mikrofotografi-apparat.

Af H. O. JUEL.

Den, som äger ett mikroskop, försedt med knä, och en stativkamera, kan, genom att lägga mikroskopet i horisontal-läge, där bakom uppställa kameran samt på lämpligt sätt ljustätt förena dem båda, åstadkomma en mikrofotografi-apparat, såsom docenten K. Bohlin i denna tidskrift (årg. 1893, sid. 240) beskrifvit. Mången torde emellertid föredraga en upprättstående apparat, som tar mindre plats och hvars uppställande är mindre omständligt, och som naturligtvis är den enda typ, som kan användas, ifall mikroskopet saknar knä. Flere mikroskopfabriker förfärdiga goda sådana apparater, hvilka kosta inemot 100 kronor. En liten, enkel apparat, afsedd att direkt fastskrufvas på mikroskopets tub, levererar Himmler i Berlin till ett pris af 30 mark.

För en ägare af en stativkamera vore det emellertid fördelaktigt att äfven för mikrofotografering i vertikalställning kunna använda sin kamera. Att för detta ändamål anskaffa ett stativ, som skulle uppbära hela kameran i upp- och nedvänd ställning ofvanför mikroskopet, vore naturligtvis fullkomligt utförbart, möjligen äfven för ringa kostnad. Men jag föredrager då den apparat, som här skall beskrifvas, på grund af dess enkelhet och lätthandterlighet. Af min stativkamera använder jag endast det nödvändigaste, nämligen visirskifvan och kassetterna (formatet 13×18), under det jag ersätter själfva kameran med en trälåda, i hvilken de förra passa. Därvid har jag afstått

från fördelen af att kunna gradera förstoringen genom bälgens utdragning eller förkortning, och har inskränkt mig till att endast hafva två fasta lägen för kassetten. Men härmed torde man också i de flesta fall kunna nöja sig.

Apparatens konstruktion torde framgå af närstående bilder. Den till venster visar dess yttre utseende. Den till höger en längdgenomskärning af apparaten, i hvilken mikroskopet får tänkas uppställt, ehuru dess nedre del utelämnats, för att i stället kunna ange läget af den i främre väggen (således i ett

annat plan än den öfriga teckningen) befintliga luckan.

Mikroskopet uppställs på ett bord och riktas i sin helhet mot dagsljuset, ty spegeln får ej vridas åt sidorna. Preparatet inställs först och sedan ställs nedre delen *B* kring mikroskopet, så att okularet befinner sig midt i dess öfre öppning och spegeln midt bakom hålet *h*. Detta är stängdt med en lucka af zinkplåt, som nu skjutes åt sidan, så att hålet öppnas. Öfverdelen *A* stjälpes öfver *B*, visirskifvan inlägges i en af öppningarne *e* eller *d*, och i senare fallet tillstänges *e* ljustätt medels en liten lucka (venstra fig., *e*). Nu intar man en sådan ställning, att man med hufvudet täckt af den svarta duken kan undersöka bilden på visirskifvan. Luckan *c* i den bakre väggen fälles ned, så att man kommer åt dels att reglera preparatets läge, dels att göra skarp inställning medels mikrometerskrufven, dels att reglera ljusstyrkan genom irisbländaren. Sedan dessa operationer utförts, stängas luckorna *h* och *e*, och ett par hakar påläggas, som stadigt förena *A* och *B*. Kassetten inlägges på visirskifvans plats och öppnas. Expositionen sker genom att skjuta åt sidan luckan, som stänger hålet *h*, och att efter lagom expositionstid föra den tillbaka igen. Sedan stänges kassetten, och plåten är färdig att framkallas.

En detalj har hittills ej berörts, nämligen anslutningen mellan mikroskopet och öfverdelen *A*. Denna är på min apparat åstadkommen såsom fig. till höger utvisar, det vill säga genom en botten *f*, i hvars midt en kort, nedåtriktad pappcylinder är infogad, och genom en, mikroskopets tub tätt omslutande, dubbel pappcylinder af den form, som *g* utvisar. Om denna höjes, tills den stöter mot *f*, åstadkommes ljustät förbindelse. En sådan kunde emellertid uppnås äfven på andra, kanske enklare, sätt t. ex., i det man tar bort *f* och *g* och i stället vid in-

sidan af *A* fäster en trätt af läder, hvars nedhängande spets omfattar mikroskopets tub och genom ombindning ljustätt förenas därmed.

Apparatens insida är fullständigt svärtad. Öfre delen *A* måste naturligtvis vara alldeles ljustät, hvilket däremot i fråga om nedre delen *B* är mindre nödvändigt.

3. Amanuensen H. WITTE demonstrerade en af honom hopbragt samling lignoser tillhörande de af WARMING uppställda typerna dvärg-, kryp-, utlöpar- och halfbuskar.

Den 15 september 1903.

1. Docenten R. SERNANDER föredrog om H. de Vries försöksträdgård i Amsterdam.

Den 29 september 1903.

1. Docenten T. HEDLUND föredrog om bastardbildningens betydelse i kulturen, därvid dels lämnande en sammanfattning af de resultat, som på senare tid vunnits särskildt beträffande den Mendelska klyfningslagens tillämpning på formbildningen, dels redogörande för egna experiment med *Melandrium*, *Malva* (*M. parviflora* och *M. oxyloba*) och *Aquilegia* (*A. vulgaris* och *A. canadensis*). Föredr. kom till den slutsatsen, att bastardbildningen vore af vida större betydelse för ras- och artbildningen än hvad i allmänhet antages; i synnerhet framhölls, hurusom genom korsningens förmedling latent egenskaper kunna utlösas och i andra fall till och med nya egenskaper framkomma.

2. Fil. kand. C. O. NORÉN förelade en form af *Orobanche alba* STEPHAN, som af föredr. anträffats på Gotska Sandön, där den växte på *Thymus serpyllum*.

Skånska växter. Apotekare JOHN PERSSON upplyser mig i bref om, att han år 1897 vid Wallåkra såg *Orobanche major* och sedan utsådde frön från denna lokal dels på *Centaurea Jacea* i en sandgrop söder om Hessleholms station dels å *Centaurea Scabiosa* (och möjligen någon *Jacea*) åt Röingehället på en sluttning tillhörande "Nordströms hemman." Det är troligen å detta senare ställe, som *Orobanche* nu funnits. Sjelf hade han ej varit i tillfälle att besöka Hessleholm senare än år 1898.

Rhizombildning på stängeln hos *Anemone nemorosa* L.

Af J. A. Z. BRUNDIN.

Ifrågavarande abnormitet iaktogs å en planta, växande i djup mylla nära sjöstranden vid Vårdsätra $\frac{1}{2}$ mil söder om Upsala. Tyvärr blef exemplaret ofullständigt, emedan stängeln gick af vid mitt försök att gräfvu upp detsamma och jag i virrvarret af rotstockar ej med säkerhet kunde afgöra, till hvilken stängeln hörde. Plantan var i likhet med andra, som växte i samma jordmån i närheten af stranden, ännu (d. 13 juli) grön och fullt frisk; den skilde sig från de öfriga genom sina synnerligen väl utvecklade svepeblad och sitt i allmänhet frodigare utseende.

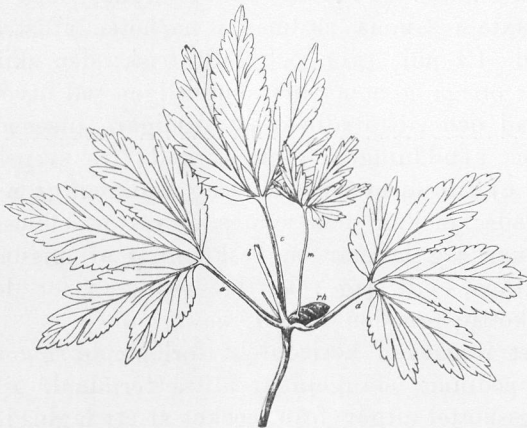
Som afbildningen visar voro de tre svepebladen (a, b, c) till form och ställning fullkomligt normalt utvecklade; mellan dem syntes en rest af blomskaftet.

Innan jag lämnar en beskrifning af missbildningen i fråga, vill jag i korthet redogöra för den typiska skottbyggnaden hos *A. nemorosa*.

Det i marken horisontellt förlöpande rhizomet är ett sympodium; stängeln är alltså terminal, och föryngringsskottet utgår från vecket af ett lågblad, nämligen det främsta på det relativa hufvudskottets rhizomdel. Föryngringsskottets första bladorgan är till anlaget alltid ett örtblad, ehuru det oftast förblir utveckladt, de öfriga äro i regeln lågblad.

Undersöka vi nu, i hvad mån det här afbildade exemplaret förhåller sig afvikande, finna vi, att jämte de tre typiska svepebladen och i jämnhöjd med dessa förekommer ett fjärde blad (d) af fullkomligt likartadt utseende. Att likväl detta blad ej kan vara homologt med svepebladen framgår däraf, att i dess veck icke blott ett skott utvecklats, utan att detta skott är af helt annat slag än dem man stundom finner i svepebladens veck. SAMSOE-LUND (Medd. fra

den bot. Forening i Köbenhavn, N:o 3, 1883, p. 56) fann hos tvenne ex. af *A. nemorosa* — båda angripna af en svamp, *Æcidium leucospermum* DC. — i vecket af det nedersta svepebladet ett förlängt floralt skott med tre svepeblad på midten, och samma förf. anmärker också, att en utvecklad knopp icke sällan påträffas i vecket af det ena af de tre svepebladen. I alla dessa fall är det tydligen fråga om florala skott, sådana som normalt bildas i svepebladens veck hos *A. ranunculoides* L., hos det af mig anträffade

Anemone nemorosa L. Öfre del af stängel; *a, b, c* svepeblad; *rh* föryngringsskott, *m* dess första bladorgan; *d* föryngringsskottets stödjeblad. ($\frac{1}{3}$ af den naturliga storleken).

exemplaret däremot hade på stängeln utbildats ett skott af rent vegetativ natur, ett rhizom. Närmaste förklaringen till denna abnormitet synes mig vara den, att det bladorgan, i hvars veck föryngringsskottet bildas och hvilket normalt är ett lågblad — det främsta på hufvudskottets rhizomdel — under utvecklingen förskjutits upp till svepebladens region, hvilken förskjutning fört med sig dels en omvandling af lågbladet till ett svepeblad, dels en förflyttning af föryngringsskottet från dess vanliga plats i det äldre

rhizomets förlängning upp till svepebladen. Vi skulle således här ha framför oss ett fall af s. k. *topoplasie*, med hvilken benämning HAACKE (Biol. Centralblatt, XVI, 1896, p. 625) betecknar det förhållandet, att ett organs både yttre och inre differentiering är beroende af dess topografiska läge: bladorganets förskjutning är det primära, dess omvandling såväl som föryngringsskottets förflyttning äro sekundära företeelser.

Men om också satsen om topoplasie gäller beträffande bladorgan, så tyckes den, af förevarande fall att döma, ej ha giltighet beträffande organ af stamnatur. I det förskjutna bladets veck hade nämligen, såsom redan nämnts, bildats ett rhizom (rh), hvilket i midten af juli månad mätte i längd 18 mm. och i tvärgenomskärning ungefär 7 mm. I likhet med förhållandet hos en del föryngringsskott var rhizomets första bladorgan ett mellanblad af vanlig form (m), de öfriga typiska lågblad. Bildningen i sin helhet gaf intryck af en groddknopp, och helt visst skulle den också, därest plantan fått stå orörd, hafva tjänstgjort såsom sådan, i det den vid stjälkens nedvissnande lätt kunnat öfvervintra för att följande vår fortsätta sin utveckling.

I litteraturen finnes mig veterligt blott en enda likartad missbildning hos *A. nemorosa* omnämnd, nämligen i Gardeners Chronicle, 1864. Då emellertid detta arbete ej varit mig tillgängligt, kan jag endast citera, hvad härom finns anfördt i PENZIG, Pflanzen-Teratologie, Bd. I, Genua 1890, p. 176. "Eine wunderliche Abnormität des Wuchses ist (etwas unklar) in the Gardeners Chronicle 1864, p. 722 beschrieben: von dem oberirdischen Schaft eines Exemplars entsprang seitlich (wie?) ein horizontales Rhizom, welches mehrere Laubblätter und zwei Blüthenschäfte trug." Denna beskrifning är, såsom också Penzig anmärker, något dunkel. Är äfven här fråga

om ett verkligt rhizom i samband med en förskjutning af stödjebladet, tillkommer såsom något egenomligt dels en omvandling af flera lågblad till mellanblad, dels en anticipering af tvenne florala axlar, af hvilka den ena måste vara sidoställd.

Om förekomsten af *Moehringia lateriflora* L. och *Cassandra calyculata* (L.) DON. i Sverige.

Af J. A. Z. BRUNDIN.

Den förstnämnda af dessa växter, hvars förekomst i Sverige hittills ej anmärkts, påträffade jag sommaren 1900 på Seskar-ön, den största af öarna i skärgården mellan Luleå och Haparanda. Jag fann den endast å en lokal, belägen ungefär midt på öns västsida några 10-tal meter från stranden, där den växte i granskog tillsammans med *Trientalis europæa*, *Vaccinium myrtillus*, *Pyrola*-arter m. fl.

Inom det finska florumrådet förekommer *Moehringia lateriflora* enligt Herbarium Musei Fennici, Helsingfors 1889, i trakten kring Enare träsk, öfver hela Kolahalvön, i Karelen samt i nordliga Österbotten längs Kemielfven söder om Kemi träsk. Den förekommer också tämligen sällsynt i lundar vid Kitinen och Lurojoki i norra Sodankylä (R. HULT: Finska Lappmarkens skogsvegetation p. 169 i Acta Soc. pro Fauna et Flora Fennica, T. XVI, N:o 2, Helsingfors 1898). Vid Kemi elfs mynning och Kemi stad, således blott 2—3 mil från svenska gränsen, synes *Moehringia* vara tämligen allmän (jfr. M. BRENNER: Observationer rörande den nordfinska floran p. 194 i Acta Soc. etc. T. XVI, N:o 4, Helsingfors 1899), hvadan dess uppträdande på svenskt område lätt låter sig förklara. — I nordligaste Norge är *Moehringia lateriflora* funnen vid Kloster elfven i Syd-Varanger.

Cassandra calyculata (L.) DON. anmärktes första gången såsom säkert tillhörande vår flora af G. HELLSING (Bot. Not. 1900, h. 2, p. 55). Då kännedomen om denna växts utbredning inom vårt land är af intresse, vill jag omnämna de lokaler, jag har mig bekanta.

Under min vistelse i Haparanda läsåret 1899—1900 erhöll jag af Kammarskrifvaren i Kungl. Tullverket Herr J. Dahlquist uppgift om trenne lokaler för *Cassandra calyculata* på svenskt område. Han fann den första gången d. 1 juni 1895 strax söder om Kangaranta i Karl Gustafs socken, 30 km norr om Haparanda. Senare har han påträffat den på tvenne ställen inom Hietaniemi socken, det ena beläget omkring 3 km norr om Koivukylä gästgifvaregård, det andra något längre norrut. Dessutom har han strax efter islossningen funnit den uppkastad på elfstranden vid Niemis. Enligt godhetsfullt meddelande af Magister K. F. Nylander, Matarengi, förekommer *Cassandra calyculata* äfven vid Juoksengi, beläget 26 km. norr om Öfver-Torneå kyrkby, och slutligen har Kand. Selim Birger sommaren 1902 funnit densamma vid Pentasjärvi, Pajala socken, 67°1' n. br. och 174 meter ö. h.

Cassandra calyculata är således hittills känd från inalles sex lokaler väster om Torne elf. Själff hade jag tillfälle iakttaga den blott på en enda af dessa lokaler, nämligen vid Kangaranta. Den förekom där tämligen allmänt nära landsvägen omkring 400 m. från elfven i kanten af en mosse tillsammans med *Betula nana* (ymnig), *Vaccinium uliginosum*, *Rubus chamæmorus*, *Ledum palustre*, tall och gran (spridda) samt en och annan björk; längre ut vidtog typisk mossvegetation.

HELLSING fann *Cassandra calyculata* på ön Haapakylänsaari i Torneelfven strax norr om Matarengi i Öfver Torneå socken. Så väl på grund af dess före-

komst i ett växtsamhälle, hvilken enligt den *Hultska* terminologien betecknas *Abiegnio betulosum sphagnosum* som jämväl med stöd af ett fossilt fynd vid Turtola i Tornedalen (R. HULT, Bot. Not. 1878, p. 130) anser Hellsing, att *C. calyculata* här förekommer såsom relict från en tid, då den hade en västligare utbredning än nu. Då emellertid, såsom af ofvanstående framgår, *C. calyculata* inom Sverige ej är inskränkt till en enda lokal utan på en sträcka af ungefär 15 mil längs Torneelfven är känd från ej mindre än sex olika platser, synes mig kunna ifrågasättas, huruvida den af HELLSING uttalade åsikten är den riktiga, eller om man ej snarare får anse, att *C. calyculata*, långt ifrån att vara stadd på återtag inom Sverige, tvärtom, i likhet med *Mochringia lateriflora* och *Primula sibirica*, är på väg att vidare utbreda sig. Ännu är trakten väster om Torne elf i växtgeografiskt afseende föga känd. Kanhända skall en noggrannare undersökning af detta område visa, att västgränsen för ifrågavarande växts utbredningsområde får dragas ett godt stycke in i vårt land.

Holmboe, J., Planterester i Norske torvmyrer. (Videnskabskabet skrifter. I. Mat.-naturv. Kl. 1903 N:o 2, 225 s. + 4 t.)

Oaktadt de norska torfmossarne icke saknat bearbetare, så är förf. dock den förste, som i någon större skala gjort detaljundersökningar beträffande de i torfven ingående växterna. Han har funnit 90 fanerogamer och ormbunkar.

Efter istiden steg temperaturen gradvis (2° à 3° C. högre än nu), för att sedan åter sjunka. Att några andra smärre oscillationer kunnat existera, vill förf. ej förneka, då de undersökta profilerna äro för få.

Allt eftersom klimatet förbättrades, invandrade dvärgbjörk, fjällbjörk, fur, ek och trängde fram mot norr, för att sedan, då temperaturen aftog, draga sig något tillbaka sydpå, hvarunder granen invandrade från öster och ljungen från väster.

Några hybrider och andra anmärkningsvärda former från östra Skåne.

Af JOHAN ERIKSON.

Under flera somrar har jag under en månads eller ett par veckors tid vistats i östra Skåne, mest i Olseröd, hvarunder jag vid mina utflykter i olika syften alltid äfven haft blicken fäst på traktens fanerogamflora. Under några år var det hufvudsakligen sandfloran, hvaråt jag ägnade min uppmärksamhet, men under de senaste åren hafva undersökningarna utsträckts äfven till den öfriga vegetationen. I följande uppsats meddelas några fynd, som till större delen äro gjorda under tre föregående somrar (1900, 1902, 1903).

Bidens tripartita L. f. *pumila* RETZ. Olseröd. Observerades på en trädesmark vid Böke år 1900. I år växte på samma plats den typiska formen.

Achillea Ptarmica L. f. *tubulosa* C. G. WESTERL. Kristianstad, på den uttorkade Hammarsjöbottnen.

Cirsium palustre (L.) SCOP. $\times$ *oleraceum* (L.) SCOP. Lyngby på ängar vid ån. Denna hybrid är i vårt land först tagen af TH. BROWN i Vidtsköfle park. Den återfanns af mig därsammastädes år 1883. Vid Lyngby anträffades i år 2 exemplar, det ena med gula, det andra med röda blommor.

Cirsium acaule (L.) ALL. $\times$ *oleraceum* (L.) SCOP. Olseröd. Vid Benestad förekom denna hybrid i sommar i synnerligt stor mängd, både röd- och gulblommiga exemplar, på sluttningarne mot Köpingeån.

Cirsium arvense (L.) SCOP. $\times$ *oleraceum* (L.) SCOP. Denna tämligen sällsynta kombination anträffades den 13 Juli innevarande år af mig vid Maltesholm bland föräldrarna. Habituelst mest lik *Cirsium oleraceum*, men skild genom blommornas röda färg, hålkfjällens brunaktiga färgton, de undertill blågröna bladen och den rel. längre fruktpänseln. Stjälken är isynner-

het upptill gråhårig, liksom stundom är fallet hos *Cirsium arvense*. Pollenet var nästan felslaget.

Lappa minor (SCHK.) DC. *f. lanaria* NEUM. Benestad.

Lappa minor (SCHK.) DC. *var majuscula* HN. Olseröd.

Lappa tomentosa (MILL.) LAM. *var. calva* FISCH.
Benestad.

Lappa officinalis ALL. $\times$ *minor* (SCHK.) DC. På flera ställen i östra Skåne, såsom Kristianstad, Olseröd, Kivik, Hvitaby.

Lappa officinalis ALL. $\times$ *nemorosa* (LEJ.) KOERN.
Stenshufvud (Esperöd).

Lappa officinalis ALL. $\times$ *tomentosa* (MILL.) LAM.
Simrishamn, Kristianstad.

Lappa minor (SCHK.) DC. $\times$ *tomentosa* (MILL.) LAM.
Kristianstad.

I NEUMANS Sveriges flora uppgifves, att pollenet hos *Lappa*-hybriderna ofta synes lika godt som hos arterna. Detta strider mot min erfarenhet, då jag alltid funnit pollenet hos hybriderna ojämnt, d. v. s. bestående dels af större normala korn dels af små, ofta något deformerade korn. Dessa senare uppträda hos hybriderna i stor mängd, men hos arterna alls icke eller i obetydlig mängd.

Då *Lappa*-hybriderna i NEUMANS Sveriges flora äro utelämnade, vill jag till igenkännande af de hybrider, som jag själf samlat, anföra några kännetecken. Som bekant utmärka sig *Lappa minor* och *Lappa nemorosa* genom sina mera tillspetsade blad och sin axeller klaselika korgställning, *Lappa officinalis* och *Lappa tomentosa* genom mera afrundad eller föga afsmalnande bladspets och i kvastlik ställning samlade korgar. Hvad hålkarnas hårighet beträffar, så råda mycket varierande förhållanden, i det att endast *Lappa officinalis* är konstant försedd med nakna hålkar. *Lappa tomentosa* är dock endast undantagsvis glatt-hålkig (*var. calva*). *Lappa nemorosa* är vanligen glest spindelväfshårig, men kan äfven vara naken. *Lappa*

minor är den med afseende på korgar och hålkär mest varierande arten, då korgarna kunna vara stora, medelstora eller små, hålkfjällen nakna, något eller tätt spindelväfshåriga, purpurröda eller gröna. De hybrider, i hvilka *minor* och *nemorosa* ingå, hafva äfven bladen mera tillspetsade och de hybrider, i hvilka *tomentosa* och *officinalis* ingå, hafva blomkorgarna ordnade i kvast. *Lappa officinalis* × *minor* liknar habituellt mest *Lappa officinalis* (stora korgar i allmänhet), men har hålken något spindelväfshårig (på mina exemplar). Om glatthålkig *Lappa minor* ingår, få bladform och pollen afgöra. *Lappa officinalis* × *nemorosa* liknar habituellt mest *Lappa nemorosa*, men har korgarna samlade i kvast. *Lappa officinalis* × *tomentosa* är igenkännlig på sina stora, medelmåttigt spindelväfshåriga hålkär. Ingår *Lappa tomentosa var. calva*, är naturligtvis hålken glatt. *Lappa minor* × *tomentosa* kännes på sina tillspetsade blad och i kvast samlade, medelmåttigt spindelväfshåriga hålkär. Dessutom finnas finare karaktärer på kalkfjällen, hvilka jag förbigår, då det icke är meningen att här fullständigt beskrifva dessa hybrider.

Succisa pratensis MOENCH *f. incisa* ROTH. Olseröds mosse.

Mentha aquatica (L.) FR. × *arvensis* L. Vanlig i vattendragen i östra Skåne.

Verbascum nigrum L. × *Thapsus* L. Vidtsköfle (Fågla husen).

Primula farinosa L. *f. subacaulis*. Olseröds mosse. Har uppträdt först på de senare åren, i sammanhang med mossens torrläggning.

Barbarea vulgaris R. BR. * *arcuata* (OPIZ) RCHB. Degeberga.

Hypericum humifusum L. *forma annua*. ¹⁾ Olseröd.

¹⁾ Denna form omtalas redan af C. F. NYMAN i "Sveriges fanerogamer". Det heter där: "och blir på de senare (fuktiga åk-rar) icke sällan liten, mera upprät, enkel och knappt tuårig".

Denna lilla späda ettåriga form af arten, som omnämnes af HJ. NILSSON i hans afhandling "Dikotyla jordstammar" och som förut insamlats af A. VINGE, fann jag 1897 på ett trädesfält i Olseröd.

Hypericum quadrangulum L. $\times$ *tetrapterum* FR.
Olseröds mosse.

Alsine viscosa SCHREB. och dess varietet *glabra* MARSS. Maglehem, Olseröd.

Arenaria serpyllifolia L. var. *viscida* LOIS. Kristianstad.

Sagina apetala L. En liten (0,7—4 cm. hög), upprät form af denna sällsynta art fanns af mig år 1888 i Maglehems socken tillsammans med *Airopsis caryophyllea* (L.) FR. och *Airopsis præcox* (L.) FR. Stjälken är antingen alldeles enkel eller utgå 2—3 stjätkar från basen. Då Rörumsformen är mer än dubbelt så hög (8—12 cm.), är *forma minor* ett lämpligt namn på Maglehemsformen.

Sagina ciliata FR. Stenshufvud. Växte år 1888 i stor mängd på platån nära "hufvudet", men återfanns icke 1893, då sommaren var tämligen torr. Stenshufvud anföres redan i 2:dra upplagan af ARESCHOUGS Skånes flora som fyndort för arten.

Saxifraga Hirculus L. Denna intressanta pseudorelikt finnes ännu på den stora östskånska lagunmossen. Jag observerade den 21 Augusti 1902 4 individer på Olseröds mosse nära vägen till Åhus. Denna art är högst tillfällig i sitt uppträdande. Vissa år är den försvunnen från ytan, men plötsligt dyker den åter upp i rätt stor mängd. I den första upplagan af ARESCHOUGS Skånes flora (1866) anföres lokalerna Yngsjö, Vidtsköfle, Ugerup, "men därstädes i senare åren förgäfves eftersökt", heter det. A. G. NATHORST omnämner i "Ett par glaciala pseudorelikter" (Bot. Not. 1895), att han sett arten i Olseröds mosse den 29 Augusti 1876. I Augusti 1883 anträffade jag denna art i stor mängd på Vidtsköfle

mosse helt nära den Stora Drifvan. Det förtjänar att framhållas, att både år 1883 och 1902 utmärkte sig genom kyliga och regniga somrar. Det synes hufvudsakligen vara under dylika väderleksförhållanden, såsom man ju a priori kan vänta sig, som *Saxifraga Hirculus* visar sig. Då den stora lagunmossen nu är kanaliserad och redan i stor utsträckning uppodlad, kommer det antagligen icke att dröja länge, innan arten försvinner helt och hållet från denna lokal.

Epilobium hirsutum L. × *montanum* L. Stenshufvud vid Kiviks Esperöd, men endast en individ. Då amanuensen M. O. MALTE förut i sommar anträffat samma kombination vid Benestad, har exemplaret öfverlämnats till beskrifning åt honom.

Epilobium parviflorum SCHREB. × *roseum* SCHREB. Vidtsköfle, Olseröd, Maglehem, Stenshufvud.

Epilobium parviflorum SCHREB. × *roseum* SCHREB. β) *subapetala* HAUSSKN. Olseröd. Förut funnen af B. CÖSTER¹⁾ vid Klågerup, Lund och Råröd.

Epilobium montanum L. × *parviflorum* SCHREB. Olseröd.

Epilobium montanum L. × *roseum* SCHREB. Olseröd.

Epilobium palustre L. × *parviflorum* SCHREB. Maglehem vid ån i särdeles stor mängd. Denna hybrids ovanligt talrika uppträdande på en del lokaler, hvilket naturligen beror på den rikliga grenskottsalsstringen, har redan anmärkts af MURBECK²⁾. Han säger: "Ett mindre vanligt förhållande synes dock denna hybrid förete därigenom, att den på vissa lokaler uppträder i betydlig mängd, stundom t. o. m. så, att den har stor öfvervikt öfver de båda stamarterna, en omständighet, som emellertid får sin naturliga förkla-

¹⁾ B. CÖSTER, Några meddelanden om hybrider af släktet *Epilobium*. (Bot. Not. 1900).

²⁾ S. MURBECK, Tvenne för Skandinavien nya *Epilobium*-hybrider. (Bot. Not. 1889).

ring genom den stora förmågan af förökning på vegetativ väg i följd af den synnerligen rika stolonbildningen." Äfven CÖSTER har i allmänhet träffat den i ett stort antal individer.

Potentilla norvegica L. Olseröds mosse.

Geum rivale L. $\times$ *urbanum* L. Folkestorp (1888).

Rubus cæsius L. $\times$ *idæus* L. Raflunda vid Rödaleid.

I Magleheims församling finnes en föga känd *Rubus*-lokal på en sluttning mot hafvet bildad af strandgrus från Littorinahafvet, ur hvilket enstaka järngneishällar uppsticka. På detta område förekomma isynnerhet *Rubus radula* WHE, *Rubus Lindebergii* P. J. MÜLLER, *Rubus plicatus* WHE i synnerligt stor mängd. Dessutom finnas på området *Rubus nemorosus* ARBH., *Rubus ruderalis* F. ARESCH., *Rubus suberectus* ANDERS., *Rubus cæsius* L. I B. LIDFORSS' "Batologiska iakttagelser II" (Öfversikt af Kongl. Vetenskaps-Akademiens Förhandlingar 1901) omnämnes denna lokal icke särskildt. Jag vill minnas, att nämnde författare förklarar sig af regnväder hindrad att undersöka detta område.

Salix repens L. β *arenaria* L. Söder om Knäbäck.

Salix repens L. $\times$ *viminalis* L. Olseröd på hafsstranden.

Rumex crispus L. $\times$ *obtusifolius* L. Förekommer på flera ställen i östra Skåne, såsom i Olseröd, Degeberga, Kivik o. s. v.

Rumex obtusifolius L. $\times$ *sanguineus* L. Olseröd.

Rumex crispus L. $\times$ *sanguineus* L. Benestad.

Rumex crispus L. $\times$ *hydrolapathum* HUDS. Simrishamn.

Orchis latifolia L. Olseröds mosse.

Epipactis latifolia (L.) ALL. β) *viridiflora* RCHB. Vidtsköfle park (1883).

Anthericum ramosum L. var. *Pseudoliliago* LGE. Efveröd.

Anthericum Liliago L. $\times$ *ramosum* L. Efveröd. Denna åtminstone i den skandinaviska botaniska litte-

raturen och såvidt jag vet äfven i den utländska hittills obeskrifna hybrid anträffades af mig den 5 Juli innevarande år i ganska stor mängd helt nära Efveröds järnvägsstation på ett sandfält mellan denna och Lyngbyån. För flera år sedan (1888) togs vid Killehus af mig en *Anthericum*-form med relativt stora blommor och något förgrenad blomställning, som sannolikt var denna hybrid. Jag försummade att strax anställa undersökning däröfver, och tyvärr har exemplaret sedan förkommit. År 1898 fanns denna hybrid af HJALMAR NILSSON vid Degeberga. I Svalöfs park hade jag senare på sommaren tillfälle att se ståtliga inplanterade exemplar af densamma. Jag vill nu lämna en kort beskrifning på hybrididen, hvilken genast presenterade sig som en sådan genom sin föga förgrenade blomställning och sina blommors intermediära storlek.

Örtblad betydligt kortare än stängeln. Stängeln vanligen grenig, med 1 eller 2, sällan flera grenar, men äfven enkel. På de exemplar, som odlas i Svalöfs park, är grenarnas antal större. Att blomställningen stundom är enkel, kan bero därpå, att formen *Anthericum ramosum* β) *pseudoliliago*, som förekommer i stor mängd på sandfälten omkring Efveröd, ingår i kombinationen.

Örtbladens bredd omkring 7 mm. *Anthericum Liliago* har 7—8—10 mm:s bladbredd, åtminstone på sandexemplar; i NEUMANS flora förekommer den oriktiga uppgiften 2—5 mm. *Anthericum ramosum* 3—6 mm:s bredd. Kalkbladens längd är 14—15 mm. Hos *Anthericum Liliago* äro kalkbladen af 17—20 mm:s längd, hos *Anthericum ramosum* af 9—10—12 mm:s längd. De inre kalkbladen nästan jämbreda eller nästan äggrunda, häri sålunda närmande sig antingen den ena eller den andra af föräldrarna. Pollen slött, i det att större delen af kornen äro innehållstomma och deformerade. Stift något krökt,

kortare än kalken. *Anthericum Liliago* har starkt krökt stift, som är kortare än kalken, *Anthericum ramosum* endast i spetsen krökt, i allmänhet längre än kalken. Frukten borttorkande och snart affallande. Blomningstiden intermediär mellan stamarternas. När hybriden togs i början af Juli, voro endast toppblommorna i blomningsstadium. *Anthericum Liliagos* blomning var då slut utom på skuggiga lokaler och *Anthericum ramosum* hade just börjat att blomma.

Juncus obtusiflorus (EHRH.) HOFFM. Lyngby.

Triticum junceum L. × *repens* L. Rätt vanlig på stranden midtför Olseröd och Maglehem.

Psamma arenaria (L.) ROEM & SCH. × *Calamagrostis Epigejos* (L.) Roth. Här och där på sandstranden på östkusten.

Festuca sciuroides ROTH. Olseröd.

Festuca ovina L. var. *glauca* LAM. Åhus, Vidtsköfle, Efveröd, Olseröd m. fl. ställen.

Karlskrona den 30 Augusti 1903.

Johannsen, W., Om Arvelighed i Samfund og i rene Linier. (Overs. Danske Vidensk. Selsk. Forh. 1903 s. 235—294.)

Ärftlighetsproblemet har ju i senare tid blifvit flitigt bearbetadt och man har därvid tagit statistiken till hjälp.

Förf. har experimenterat endast med växter med själfbefruktning och redogör för experimenten angående storleken (vikten) af bönorna hos *Phaseolus vulgaris* samt deras relativa bredd äfvensom felslagning i axet hos tvåradigt korn, allt i förhållande till GALTONS regressionslag. Denna lag innebär, att individer, som afvika från medium af ett gifvet samfunds karaktärer, få afkomma, som i det hela afvika i samma riktning, men i mindre grad; således att urvalet i samfundet medför en större eller mindre förskjut-

ning — i urvalets riktning — af det medeltal, omkring hvilket individerna gruppera sig.

Man har matematiskt behandlat de variationskurvor, som man af observationerna kunnat uppkonstruera. Men resultatet har ej alltid blifvit bra därför, att man arbetat med en blandning af redan fixerade typer, d. v. s. med ett samfund. VILMORIN började arbeta med afkomman af ett enda frö ("rena linjer" såsom förf. säger; pedigreekultur), och det är denna metod, som gifvit så goda praktiska resultat vid Sveriges Utsädesförening i Svalöf. Förf. anför Svalöfsinstitutionens resultat, som stöd för sin uppfattning af de GALTON-PEARSON'ska lagarnes natur. Då man vid Svalöf arbetat hufvudsakligen med "botaniska" morfologiska karaktärer, gälla förf:s undersökningar de "icke-botaniska" (fysiologiska) och hans talmaterial har varit stort.

Genom att förf. experimenterat med "rena linjer" fann han, att inom dessa linjer har tillbakaslaget varit så att säga fullkomligt: urvalet i de rena linjerna medför ingen typförskjutning.

Den förskjutning af medeltalet, som urvalet i samfundet medför, är således förorsakadt däraf, att de föreliggande samfundet — ss. i förf:s material — bestå af olika beskaffade linjer, hvilkas typer kunna vara mer eller mindre rena.

Men de rena linjerna äro icke absolut konstanta, åtminstone kan förändring ske genom mutation, då en ny linje med ens uppstår inom en äldre. Genom hybridisering upphör naturligtvis linjen att vara ren.

Med detta häfte följer en plansch från lektor ADLERZ som supplement till hans uppsats i första häftet af innevarande årgång. Den skall ersätta tafian II fig. 1.

Hos **Frans Svanström & C:o**
Stockholm Myntgatan 1

kan erhållas:

Hvitt blomprensingspapper	format 360×445 mm.	Pris pr ris	10—
Herbariepapper N:o 8,	hvit färgton	240×400	„ „ „ „ 4,50
„ „ „ 11,	blå „	285×465	„ „ „ „ 7,75
„ „ „ 13,	hvit „	285×465	„ „ „ „ 9,—

Obs. De båda sistnämnda sorterna användas vid Riksmusei Botaniska afdelning.

Sveriges Flora

(Fanerogamerna)

Utgifven af **L. M. Neuman**
Rektor, Fil. D:r

Med biträde af **Fr. Ahlfvengren**
Fil. D:r

Pris inb. 6 kr.

”— — — Som arbetet på ett synnerligen tillfredsställande sätt fyller ett verkligt behov, äro utgifvaren och hans utmärkte medhjälpare förtjänta af stor tacksamhet från deras sida, hvilka ha sig anförtrodd undervisningen i botanik vid våra läroverk.”

Tidning för Sveriges läroverk.

Innehåll.

- ADLERZ, E., Anteckningar till Hieracium-floran i Närke. S. 201.
- BRUNDIN, J. A. Z., Om förekomsten af *Moehringia lateriflora* L. och *Cassandra calyculata* (L.) Don. i Sverige. S. 236.
- , Rhizombildning å stängeln hos *Anemone nemorosa* L. S. 233.
- ERIKSON, J., Några hybrider och andra anmärkningsvärda former från östra Skåne. S. 239.
- Om Bokens förekomst på Öland. S. 219.
- DAHLSTEHT, H., se Nordstedt.
- JUEL, H. O., En billig mikrofotografiapparat. S. 129.
- NORDSTEDT, O., Sandhems flora. 5. Hieracia (forts.), bestämda af H. DAHLSTEDT. S. 221.
- Literaturöfversikt. S. 218, 220, 228, 238, 246.
- Smärre notiser. S. 220, 228, 229, 232.